

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra systematické teologie

Ladislav Svoboda

Uspořádání, struktura, metody a řízení
náboženské organizace Svědků Jehovových

Diplomová práce

Vedoucí práce: Dr. Ing. Eduard Krumpolc, CSc., Th.D.

Obor: Křesťanská výchova
Zaměření: Religionistika

OLOMOUC 2011

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem přitom jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 10. listopadu 2011

Ladislav Svoboda

Děkuji Dr. Ing. Eduardu Krumpolcovi, CSc., Th.D. za odborné vedení práce a mnoho cenných rad a podnětů.

OBSAH

Obsah	4
Úvod	7
1 SVĚDKOVÉ JEHOVOVI – KDO JSOU	9
1.1 Přívrženci nových náboženských hnutí	9
1.2 Sekta nebo nové náboženské hnutí?	10
1.2.1 Fundamentalismus, fanatismus a jejich projevy	11
1.2.2 Třídící znaky sekty a jejich aplikace na Svědky Jehovovy	12
1.2.3 Denominalizace v organizaci Svědků Jehovových	14
1.3 Historický vývoj Svědků Jehovových	15
1.3.1 Okolnosti působící při vzniku Svědků Jehovových	16
1.3.2 Charles Taze Russell	16
1.3.3 Russell spisovatel	17
1.3.4 Russell a nezdary	18
1.3.5 Joseph Franklin Rutherford	19
1.3.6 Nathan Homer Knorr	20
1.3.7 Frederick William Franz	21
1.3.8 Milton George Henschel	22
1.3.9 Don Adams	22
1.4 Věrouka Svědků Jehovových	23
1.4.1 Bůh	23
1.4.2 Kříž	24
1.4.3 Duše	25
1.4.4 Peklo	25
1.4.5 Konec světa, Armageddon	26
1.4.6 Počet 144 000 a Boží království	26
1.4.7 Svátky	27
1.4.8 Neutralita, odmítání vojenské služby	28
1.4.9 Očkování, transplantace a transfuze	28
2 SVĚDKOVÉ JEHOVOVI – JEHOVOVU VŮLI KONÁME ORGANIZOVANĚ	30
2.1 Řád, pořádek, organizace	30

2.2 Boží viditelná organizace	31
2.2.1 Organizovaně konáme Jehovovu vůli	32
2.3 Teokratické řízení a organizace	33
2.3.1 Věrný a rozvázný otrok	34
2.3.2 Vedoucí sbor	35
2.3.3 Náboženská korporace	36
2.3.4 Od odbočky po sbor	37
2.3.5 Právní postavení odbočky Svědků Jehovových v ČR	38
2.3.6 Výbor odbočky	39
2.3.7 Rada starších a služební výbor sboru	40
2.3.8 Dozorci	40
2.3.9 Služební pomocníci	43
2.4 Vzdělávání v organizaci	43
2.5 Literatura Svědků Jehovových	44
2.5.1 Strážná věž hlásající Jehovovo Království	45
2.5.2 Probud'te se!	46
2.5.3 Naše služba Království	47
2.5.4 Překlad Nového světa Svatých písem	47
2.6 Život sboru	49
2.6.1 Sborová shromáždění	49
2.6.2 Místa pro shromáždění	52
2.6.3 Úlohy ve sboru	53
2.7 Metody a formy kazatelské služby	54
2.7.1 Hlášení o kazatelské službě	56
2.8 Členství v organizaci	57
2.8.1 Příchod do organizace	57
2.8.2 Odchod z organizace	58
3 INTERVIEW	59
3.1 Minulý člen Svědků Jehovových	59
3.2 Současný člen Svědků Jehovových	64
3.3 Zhodnocení interview	69
Závěr	71
Anotace	74

Summary.....	75
Bibliografie.....	76
Seznam příloh.....	82
Přílohy.....	83

ÚVOD

Slyší-li lidé něco o Svědcích Jehovových, většinou se okamžitě vybaví postávající dvojice s časopisy nebo zvonící u dveří a nabízející vizi pozemského ráje. Jejich způsob hlásání „radostné zvěsti o Království“ se mnoha lidem zdá obtěžující a jejich přístup k některým morálním otázkám, např. stran transfuze krve, nepochopitelný. Také proto se mnohdy setkávají s otevřeným nepřátelstvím a odmítáním. Kdo vůbec jsou Svědkové Jehovovi? Jaký je život v náboženské organizaci Svědků Jehovových? Podle jakých pravidel funguje? Jak je možné, že působí s takovým zápalem a nasazením?

Na tyto otázky se pokouším nalézt odpověď v následujícím textu diplomové práce. Cílem diplomové práce je přiblížit fungování náboženské organizace Svědků Jehovových hlavně po formální, organizační stránce. Chci ukázat, jak je náboženská organizace uspořádána, jaký systém řízení je v ní vybudován, jaké metody práce a prostředky při své náboženské činnosti uvnitř i vně náboženské organizace používá.

Samotná diplomová práce je rozdělena do tří vzájemně propojených částí. V první části se snažím pomoci „třídících znaků sekty“ na základě vlastních výroků organizace určit, zdali je oprávněné označovat Svědky Jehovovy za sektu. Výroky jsou běžně dosažitelné v publikacích a časopisech poskytovaných veřejnosti při jejich misijní činnosti. Organizaci Svědků Jehovových dále představuji v jejím historickém vývoji, který je velmi významný pro pochopení organizací zastávaných stanovisek a postojů. Jako historické milníky jsem použil jednotlivé prezidenty společnosti, přičemž obzvláštní pozornost jsem věnoval prvním dvěma prezidentům, kteří se nesmazatelně zapsali do života a učení organizace. Svědkové Jehovovi se zcela zásadně odlišují od ostatních církví a církevních společenství zvláště svojí teologií. Proto v práci představuji ty nauky, které jsou pro věrouku organizace Svědků Jehovových zásadní, a určující.

Pochopení a seznámení se s událostmi, které předcházely vzniku Svědků Jehovových, stejně jako historický vývoj, kterým tato náboženská organizace prošla, je důležité, protože Svědkové Jehovovi si udržují silnou věroučnou, ale i organizační kontinuitu. Podobně stěžejní pro představení chodu a fungování organizace je i jejich zastávaná věrouka, která ovlivňuje struktury, denní život Svědků Jehovových, „misijní aktivity“ a vlastně jakoukoli složku projevů fungování náboženské organizace.

Druhá část diplomové práce se zabývá uspořádáním organizace od vedoucího sboru přes odbočky, oblasti, kraje až po sbory. V práci vysvětluji, co si organizace Svědků Jehovových představuje pod „teokratickým řízením“, kdo je „věrný a rozvážný otrok“ a jak jsou od něj distribuovány pokyny a učení k jednotlivým členům organizace v základních buňkách – sborech. Na základě literatury Svědků Jehovových popisuji, jak funguje vzdělávání, náboženský život a růst členů v organizaci. Představuji základní a stěžejní literaturu Svědků Jehovových, ať se již jedná o obvyklé časopisy „Strážnou věž“, nebo „Probudte se“, ale i méně známé publikace, které Svědkové Jehovovi vydávají a se kterými pracují. Ukazuji, jak probíhá sborový život, kde, jak často a u jakých náboženských shromáždění se Svědkové Jehovovi scházejí. Pojednávám o nezastupitelné roli tzv. „kazatelské“ a „průkopnické“ služby v organizaci a jaké formy a metody se při nich používají. Popisuji, jak se člověk stane členem organizace, co musí splňovat a naopak jak dochází k odchodu z organizace.

S přihlédnutím k tomu, že se v obou částech jedná spíše o rovinu teoretickou, byť doloženou prameny a literaturou Svědků Jehovových, rozhodl jsem se přiblížit „běžný“ život v organizaci a pocity členů pomocí interview ve třetí kapitole. Za dotazované jsem si zvolil dva muže podobného sociálního statutu, přičemž jeden nedávno opustil řady Svědků Jehovových a druhý je stále v organizaci aktivně zapojen.

V diplomové práci používám především oficiální literaturu vydanou Svědky Jehovovými, ať se již jedná o časopisy, traktáty, nebo knihy. Pracuji dále také s publikacemi věnujícími se problematice této náboženské organizace.

Téma diplomové práce jsem zvolil z dlouhodobého zájmu o dění a učení náboženské organizace Svědků Jehovových. Mám osobní zkušenost se sborem ve Frýdku-Místku, kde jsem se jistý čas scházel s manželskou dvojicí, která byla členy Svědků Jehovových. Tyto schůzky byly pro mne přínosné hlavně v tom, že mne „donutily“ hlouběji uvažovat a apologeticky zvládnout obhájit sám před sebou, ale i před druhými „svou“ víru. Dá se říci, že misijní mechanismy fungování organizace jsem si vyzkoušel a ověřil na vlastní kůži. Jsem přesvědčen, že když člověk získá povědomí o tom, jak organizace funguje a podle jakých daností, pravidel a zákonitostí pracuje, pak je lépe připraven na setkání s propracovanou, umně a se zápalem předávanou převážně apokalyptickou vizí organizace Svědků Jehovových.

1 SVĚDKOVÉ JEHOVOVI – KDO JSOU

V této kapitole chci předložit základní informace o náboženské organizaci Svědků Jehovových. Než se dostanu k samotné náboženské organizaci Svědků Jehovových, zamyslím se nad člověkem, co jej na nových náboženských hnutích, mezi které patří i Svědkové Jehovovi láká, a co mu ony na oplátku poskytují.

Následovat bude rozlišení náboženských hnutí a sekt spolu s nastíněním základních charakteristických znaků společných sektám a jejich použití na Svědky Jehovovy.

Poté bude následovat základní představení Svědků Jehovových, co předcházelo jejich vzniku, náčrt jejich historického vývoje, přičemž jako milníky v přehledu budou vzaty jednotlivé postavy prezidentů organizace Svědků Jehovových.

V poslední části se chci věnovat některým jejich věroučným zásadám – čím jsou zvláště proti ostatním církvím a církevním společnostem výjimečné.

1.1 Přívrženci nových náboženských hnutí

Každý člověk ve svém životě zažívá okamžiky, kdy hledá něco, co jej přesahuje, co mu může poskytnout jistotu nebo pocit bezpečí. Nemusí to být jen v kritických nebo krizových okamžicích, ale i v obdobích přechodů z jedné životní etapy do druhé.

Jestliže stávající, etablované náboženské instituce vlivem své dlouholeté tradice a někdy i zkosnatělosti nebyly schopny poskytnout hledajícímu – tázajícímu člověku srozumitelnou a lidsky akceptovatelnou odpověď, nebo se k němu tato odpověď ani nedostala, či snad ani netuší, že tuto odpověď mají, pak na scénu přicházejí „nová náboženská hnutí“ se svou živostí a mnohdy i dravostí. K tomu si ještě připočteme zápal, neformální přístup, jednoduché, jasné a totální odpovědi členů, pak výsledkem je, že hledající člověk může být „chycen“.

Zvláštní kapitolu v souvislosti s novými náboženskými směry tvoří mladí lidé, hlavně v rozmezí 15–17 let. Zdeněk Vojtíšek v souvislosti s nimi výstižně říká: „Jistota, totální nasazení a možnost být odlišný a zažít něco mimořádného – to vše činí nabídku

nových náboženských hnutí lákavější pro ty, jejichž obraz se teprve tvoří, tedy pro mladé lidi.“¹

V prostředí nového náboženského hnutí zažívá „nováček“ nezvykle vřelé přijetí a podporu ostatních členů, mnohdy následuje i výrazný postup na společenském žebříčku, může dostat možnost (spolu)rozhodovat, to vše se poté promítne do jeho vlastního sebevnímání a sebehodnocení.

1.2 Sekta nebo nové náboženské hnutí?

Pojem sekta s sebou nese výrazné obtíže, protože obsahuje silný emoční náboj. Vždyť které náboženské hnutí či církevní společenství by chtělo být označeno za sektu?

Co odborník, to jiná definice sekty, pokud vůbec jaká. V jazyce sociologů a religionistů se jedná o hodnotově neutrální terminus technicus. Jinak je tomu ovšem mimo odbornou diskuzi, u široké veřejnosti. Ta vnímá pojem sekta výrazně negativně, někdy i jako hanlivé označení nebo nadávku. Podobně je veřejností vnímáno a používáno i označení „jehovisté“.

V neprospěch pohotového nálepkování nových náboženských hnutí označením sekta hovoří také to, že to, co je dnes v našich očích bráno jako sekta, zítra již může být standardním církevním společenstvím, neboť hnutí prochází procesem denominalizace.

Jako řešení se rýsují tyto možnosti. První je stanovení co nejpřesnější hodnotově neutrální definice, druhé navrhuje opuštění pojmu sekta a nahrazení neutrálním pojmem. Takovým se nabízí právě označení „nové náboženské hnutí“. Někdy je také označováno jako NRM – new religious movement.² Další, třetí variantou je po vzoru psychologů náboženství, jakými kupříkladu jsou Prokop Remeš, Marie Vágnerová nebo Tomáš Novotný, považovat za sektu takové uskupení, které je totalitní náboženskou skupinou, nebo totalitním způsobem organizovanou skupinou s pevnou ideologií.³

K samotnému definování pojmu sekta lze přistoupit z různých pohledů. V zásadě jsou tři: senzacechtivý (na základě článků v populárním tisku), sociologický (obsahuje

¹ Srov. VOJTÍŠEK, Z. *Nová náboženská hnutí: a jak jim porozumět*, s. 95.

² Srov. BARRETT, D. V. *Sekty, kultury & alternativní náboženství*, s. 13–22.

³ Srov. VOJTÍŠEK, Z. *Co se slovem "sekta"?*, s. 113–114.

autoritářské, manipulativní aspekty sekt) a teologický (na tomto pohledu se podílí věrouka té které církve).⁴

Důležitým rozlišovacím znakem sekty a církevního společenství je postoj, jaký hnutí zaujímá ke kultuře a společenským skutečnostem. Sekta na rozdíl od církevního společenství se povětšinou staví ke kulturnímu zázemí společnosti negativně či je přímo odmítá. Zde je možno připomenout postoj Svědků Jehovových, který zaujímají k oslavám, volbám, svátkům a dalším věcem, které patří ke kultuře společnosti.

V souvislosti se sektami se sluší vzpomenout dva termíny, které spolu s pojmem sekta velice úzce souvisí. Jedná se o „fundamentalismus“ a „fanatismus“.

1.2.1 Fundamentalismus, fanatismus a jejich projevy

Původně nebyl výraz fundamentalismus negativní, naopak ukazoval a směřoval na základ, základní kameny víry. Na počátku 20. století se jednalo o jakousi opozici vůči vše dovolujícímu náboženskému relativismu. Později se vyprofiloval jako nesmiřitelný v postoji k ostatním věřícím či většinové společnosti. Jde tedy o extrémní, bezvýhradné zastávání doktríny či učení. V náboženské oblasti se s označením fundamentalista můžeme setkat u tzv. evangelikálních křesťanů, kteří tak nazývají sami sebe a chápou se jako ti, kteří zůstávají věrni základům biblického učení.

Fanatismus se vyznačuje mimořádnou horlivostí v zastávání a prosazování myšlenek. Jde o způsob myšlení, ale i konání. Fanatik své názory či postoje vnucuje, neustále o nich hovoří, snaží se druhé do nich vmanipulovat.

Ve společnosti, která se vyznačuje značnou dávkou liberalismu a relativismu může být za fanatika označen i pouhý zásadový jedinec, který je přesvědčen a zapálen pro myšlenku či nějaký cíl. To ale neznamená, že se musí bezpodmínečně jednat o fanatika. Fanatismus se neohraničuje pouze náboženským přesvědčením, ale může se vyskytovat v různém lidském jednání.⁵

⁴ Srov. ENROTH, R. *Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s. 7–21.

⁵ Srov. ŘÍČAN, P. *Psychologie náboženství a spirituality*, s. 271–281.

1.2.2 Třídící znaky sekty a jejich aplikace na Svědky Jehovovy

Existují třídící znaky, které lze nalézt v každé sektě? Autoři se shodují, že některé znaky mají sekty společné, byť ne nutně musí být ve všech sektách všechny znaky zastoupeny. Ronald Enroth, profesor sociologie ze Santa Barbary, uvádí společné znaky, kterých vypočítává devět.

Znak autoritářský. V každé sektě je vůdce, který může být obdařen osobním charismatem, je centrem skupiny a vyžaduje naprostou oddanost. V náboženské organizaci Svědků Jehovových se tento rys z jedné osoby tzv. „prezidenta“ v roce 1975–76 přesunul se stejnou intenzitou na vedoucí sbor⁶, který bývá někdy označován jako „věrný a rozvážný otrok“, „třída otroka“ nebo „Boží informační kanál“.

Znak opoziční. Vyznání, věrouka, postoje sekty jsou v protikladu k vyznáním jiných církví a církevních společností a také postojům převládající kultury v místní společnosti. Často kritizují příbuzné či rodiče, kteří jsou díky sektě odděleni. S lidmi mimo sektu či „odpadlíky“ zakazuje vedení členům se stýkat. První Rutherfordova kniha z roku 1917 „Ukončené tajemství“ se vyhraňovala proti ostatním křesťanským církvím tak dalece, že je nazvala: „třídou sviní“⁷.

Znak výlučnosti. Elitářský postoj, kdy pouze sekta má pravdu, když ji člověk opustí, riskuje ztrátu spásy. Jasně znějí slova z organizace: „Satanův svět je tedy organizovaná lidská společnost, která existuje mimo neboli vně Boží viditelné organizace.“⁸

Znak zákonický. Pravidla a zásady jsou pro členy zcela na každou situaci, ovládají životy členů skupiny. Mnohdy se diktuje styl oblékání, úprava zevnějšku členů. V literatuře se lze v mnoha podobách dočíst: „Satan d'ábel podporuje mezi lidmi ducha vzpoury. Cesta nezávislosti je vymyšlena tak, aby vypadala přitažlivěji než cesta podřízenosti. Zbožná podřízenost přináší bohatou odměnu. Zažijeme příjemný pocit, který vyplývá z vřelého, láskyplného společenství s našimi křesťanskými spoluvěřícími.“⁹

Znak subjektivnosti. Klade se důraz na emoce, zkušenost, pocity. Naopak se potlačuje racionální myšlení, nezávislé vzdělání, poznání. V sektě mnohdy převládá

⁶ Srov. FRANZ, R. *Krize svědomí*, s. 312.

⁷ Srov. FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod*, s. 51.

⁸ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 209.

⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Poznání, které vede k věčnému životu*, s. 139.

antiintelektuální nálada. Postoj k vysokoškolskému vzdělání v organizaci vyjádřil G. Lösch v Monze v Itálii 22. května 2005 na shromáždění Svědků Jehovových takto: „Pokud v současné době studuješ na vysoké škole, proč bys v modlitbě nezávažil možnost odejít a dělat něco lepšího? Již po dlouhou dobu odrazuje otrok před studiem na vysoké škole. Chtěli bychom pochválit všechny posluchače, kteří přerušili svá vysokoškolská studia poté, co přijali pravdu, a stejně tak chválíme všechny ty, kteří po vyslechnutí tohoto proslovu učiní stejné rozhodnutí.“

Znak pocitu pronásledování. V členech se pěstuje pocit, že jsou pronásledováni od společnosti, rodiny, ostatních církví, médií, pěstuje se v nich pocit mučednictví. Strážná věž v článku „Radostně vytrvávat přes pronásledování“ říká: „Dnes je dílo Svědků Jehovových omezováno ve více než 40 zemích a na mnohých z těchto míst musí Boží lid snášet těžké zkoušky a pronásledování pouze proto, že je rozhodnut věrně sloužit svému Bohu, Jehovovi. V mnoha případech podnikli zákaz náboženství duchovní, kteří chtěli zastavit naše kazatelské dílo.“¹⁰

Znak sankciování. Proti členům, kteří se proviní proti některému nařízení sekty, jsou posléze uplatněny sankce, ať již že jsou potrestáni nebo vyloučeni nebo požádáni, aby sami odešli. V článku „Projevujeme věrnou oddanost“ se říká: „S člověkem, který byl ze sboru vyloučen, se nepřátelme ani společensky nestýkejme. Neměli bychom se s ním zúčastnit žádné společenské či sportovní akce, neměli bychom s ním jít do obchodu nebo do divadla ani bychom si s ním neměli posedět u jídla, ať doma nebo v restauraci. I ten nejkratší pozdrav, například nazdar, může být někomu prvním krokem, z něhož se vyvine rozmluva a později možná i přátelství.“¹¹

Znak esoterický. V sektě panuje tajnůstkářství a utajování. Některé informace se nesmějí dostat na veřejnost, jiné jsou dostupné pouze některým typům vedoucích. Například kniha „Dávejte pozor sami na sebe a na celé stádo“ je určena pro každého jmenovaného staršího v organizaci Svědků Jehovových. Ten si ji může ponechat jen po dobu, kdy bude sloužit jako starší ve sboru. Když přestane pracovat v tomto postavení, musí ji okamžitě předat služebnímu výboru sboru. Kniha je přísně střežena, proto žádná část této publikace nesmí být okopírována.¹²

¹⁰ WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Radostně vytrvávat přes pronásledování, s. 26.

¹¹ WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Projevujeme věrnou oddanost, s. 3.

¹² Srov. H., I. Tajná příručka starších sborů – právní výbory.

Znak protikněžský. Sekty většinou nemají placené duchovní jako tradiční náboženské skupiny. Panuje silná opozice vůči duchovním z jiných církví. Aby se odlišili, tak se scházejí v jiných budovách, aby nebyli dávání do souvislosti s tradičními náboženstvími.¹³ Podobně jako ostatní sekty i Svědkové Jehovovi vždy hrdě prohlašovali, že nemají žádnou placenou třídu duchovních, ale že jsou si všichni rovni.

1.2.3 Denominalizace v organizaci Svědků Jehovových

Změny, které probíhají v každém lidském společenství, se pochopitelně nevyhnou ani novým náboženským hnutím.

Jako interní příčina změn jsou uváděny posuny v sociálním statutu příslušníků zakladatelské generace, odlišné pojetí náboženské příslušnosti druhé generace, která se již do nového náboženského hnutí narodila.

Za externí příčinu změn je považován posun v přijímání nového náboženského hnutí společenským okolím.

Teorie denominalizace pracuje se dvěma typy instituce. Prvním je nové náboženské hnutí, které přináší novou myšlenku, je protestní a vztah ke společnosti je vyhraněný. Druhým je denominace, která je stabilní a klidná ve vztahu ke společnosti. Společnost ji pak považuje za respektovanou instituci.

Při spolupůsobení interních a externích změn v novém náboženském hnutí dochází ke změně z nového náboženského hnutí na denominaci.¹⁴

Zdeněk Vojtíšek se domnívá, že model denominalizace se může aplikovat i na změny probíhající u Svědků Jehovových a že doba, kdy se tato společnost přemění na denominaci, již není vzdálená.¹⁵

Probíhající proces denominalizace může doložit i požadavek o státní registraci ze dne 15. září 1992. Dle „Výpisu z Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností“ má Náboženská společnost Svědkové Jehovovi celkem čtyři „Oprávnění k výkonu zvláštních práv“. Jedná se o: „Konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky“, „Pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské

¹³ Srov. ENROTH, R. *Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s. 7–21.

¹⁴ Srov. VOJTÍŠEK, Z. *Vývoj společenství Svědků Jehovových*, s. 84–85.

¹⁵ Srov. tamtéž.

služby v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody“, „Vyučovat náboženství na státních školách“ a „Zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovních v souvislosti s výkonem zповědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zповědnímu tajemství“¹⁶. Poslední bod byl zapsán 15. 11. 2010.¹⁷

1.3 Historický vývoj Svědků Jehovových

Jako v každé oblasti lidského a společenského života, tak i v oblasti náboženské, možná tím spíše, platí, že naše minulost ve značné míře určuje současnost a i budoucnost. Nejinak je tomu i u náboženské organizace Svědků Jehovových.

Je pravdou, že z jejich literatury to vypadá, jako by zde byli kontinuálně od počátku. Sami sebe prezentují jako jediné, kdo poskytují „pokrm v pravý čas“¹⁸. Naskytá se otázka: cožpak ty nesčetné generace před námi až do konce 19. století pokrm nepotřebovaly, nebo jej nedostávaly? Mohou snad Svědkové Jehovovi prokázat své nepřetržité trvání od apoštolských dob?

Svědkové Jehovovi tvrdí: „Kdybys byl pravým ctitelem Jehovovým v prvním století, musel bys patřit k jeho křesťanské organizaci“¹⁹. Pak následuje skok v dějinách až na současnost a její „Teokratické řízení dnes“, kdy tvrdí: „Dnešní viditelná organizace má také teokratické vedení a řízení“²⁰. „Sionská traktátní společnost Strážná věž“ byla založena až v roce 1881 a registrována 1884. Je nelogické, aby lidé žijící v mezidobí od prvního století po založení organizace Svědků Jehovových tzv. „teokratické vedení nepotřebovali“.

¹⁶ Srov. MALÝ, M. Svědkové Jehovovi a mlčenlivost duchovních.

¹⁷ Srov. http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

¹⁸ Např. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Poznání, které vede k věčnému životu*, s. 161.

¹⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 193.

²⁰ Srov. tamtéž, s. 195.

1.3.1 Okolnosti působící při vzniku Svědků Jehovových

Historické události, které Evropa v 19. století zažívala, byly vskutku bouřlivé a vypjaté, staré se kácelo a jistoty, na kterých byl starý svět vybudován, braly postupně za své. Francouzská revoluce, uvěznění papeže Pia VI. Napoleonem byly události, ve kterých někteří viděli popisované apokalyptické události v bibli.

Na scénu nastupují mnozí hlasatelé různých prorockých vizí, například zakladatel adventistického hnutí Wiliam Miller, který si je v mnohém blízky se Svědky Jehovovými. Miller předpovídal konec světa na 21. března 1843 až 21. března 1844. Když se konec nenaplnil, Millerův žák Samuel Snow datum poopravil na 22. říjen 1844.

Datum se setkalo se silným a vypjatým očekáváním po mnoha místech Spojených států, lidé prodávali své majetky, opouštěli usedlosti, rozdávali peníze a odcházeli do hor. Když se nic nestalo, tak se hnutí rozpadlo do pěti proudů, z nichž jeden dal vzniknout adventistům a další hnutí nazvanému „Půlnoční křik“, kteří události předpovídané na rok 1844 reinterpretovali na rok 1873. S hnutím „Půlnoční křik“ se také v roce 1868 setkal šestnáctiletý mladík Charles Taze Russel, kterého setkání silně oslovilo a ovlivnilo.²¹

1.3.2 Charles Taze Russell

Narodil se 16. února 1852 v Allegheny nedaleko Pittsburghu. Jeho otec vlastnil obchod s pánskými oděvy, kde později mladý 14letý Charles pomáhal jako příručí.

Jako mladý prožil náboženskou krizí, ve které nedokázal pochopit, jak může milující Bůh zároveň dopustit pekelné tresty. V této době se také v roce 1868 setkal s adventistickým hnutím a jejich očekáváním konce. Setkání na něj učinilo velký dojem, proto zakládá v roce 1870 skupinu podobně naladěných lidí, kteří si dávají název „Badatelé Bible“.

Za klíčový považuje rok 1874, ale na rozdíl od adventistů, kteří očekávali viditelný příchod Ježíše Krista, on tvrdil, že se jedná o rok, kdy Ježíš Kristus byl přítomen na zemi neviditelně. Za důkaz například považoval technický a sociální rozvoj lidstva, který se

²¹ Srov. REMEŠ, P. *Svědkové Jehovovi - historický přehled*, s. 3–4.

v té době odehrával. O tomto období přináší rozsáhlé informace Raymond Franz ve své knize „Krise svědomí“²².

Později, v roce 1929, došlo ke změně učení a začátek Kristovy neviditelné přítomnosti byl přesunut z roku 1874 (bouřlivý rozvoj) na rok 1914. Tento rok byl označen již ne jako rozvojový, ale rok, kdy došlo k významnému úpadku lidstva. Kniha „Můžeš žít navždy v pozemském ráji“ rok 1914 líčí: „V tom roce začalo první světovou válkou období hrozných těžkostí, které trvají až dodnes.“²³

Zajímavé řešení bylo nalezeno v souvislosti s nenaplněným proroctvím roku 1874, kdy Ježíš Kristus viditelně nepřišel. Na základě překladu Bible Benjaminem Wilsonem, který slovo „příchod“ nahradil – přeložil jako „přítomnost“ Ježíše Krista na zemi. Čili návrat se uskutečnil, ale neviditelný!²⁴

Pro neshody v letech 1878–79 se Russel odděluje a v roce 1879 začíná vydávat vlastní časopis „Sionská strážná věž a Hlasatel Kristovy přítomnosti“, což je dnešní Strážná věž. Kolem časopisu se začaly formovat studijní kroužky. Nemělo se ale jednat o založení nové církve, ale spíše o křesťanské hnutí. Hnutí si začalo říkat „Mezinárodní badatelé Bible“. V roce 1881 byla založena hospodářská korporace „Sionská traktátní společnost Strážná věž“, která později v roce 1884 byla také zaregistrována. Tento rok je pokládán za rok vzniku Svědků Jehovových.²⁵

1.3.3 Russell spisovatel

Russell byl také plodným pisatelem knih, napsal přes 50 000 stran textů a rozšířil přes 20 milionů výtisků svých knih. Velký význam měla mnohosvazková (6) kniha Studie o Písmu“.²⁶

Význam, který knize připisoval, je nejlépe patrný ze slov, která zazněla ve Strážné věži 15. září 1910: „Když někdo odloží Studia o Písmu a zabývá se pouze Biblí, za dva

²² Srov. FRANZ, R. *Krise svědomí*, s. 127–151.

²³ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 141.

²⁴ Srov. REMEŠ, P. *Svědkové Jehovovi - historický přehled*, s. 5–6.

²⁵ Srov. tamtéž, s. 6–7.

²⁶ Srov. tamtéž.

roky se octne v temnotě. Kdyby však četl pouze Studia o Písmu a nepřečetl ani stránku Bible, byl by po dvou letech ve světle."²⁷

K těmto slovům se dnes Svědkové Jehovovi příliš nehlásí, ale když to porovnáme se slovy, která zazněla ve Strážné věži z 1. října 1967 na straně 587: „Bible je organizační knihou, která náleží křesťanskému sboru jako organizaci, nikoli jednotlivcům, bez ohledu na to, jak upřímně tito lidé mohou věřit, že mohou Bibli vykládat. A právě z těchto důvodů je nemožné Bibli správně porozumět, aniž bychom měli na mysli Jehovovu viditelnou organizaci“.²⁸ Vidíme tak, že stěžejní myšlenka – totální poslušnost a vázanost na organizaci – je stále stejná.

1.3.4 Russell a nezdary

Russel byl velmi oblíben a byl nazýván „věrným a rozvážným služebníkem“. I v jeho životě se objevilo několik skandálů. Rozvodovou aféru z roku 1897 komentovala Strážná věž takto: „Někteří však dokonce unesli duchovní ztrátu druhá, jako se to stalo Charlesi T. Russellovi, prvnímu prezidentu Společnosti Strážná věž. Jeho manželka přerušila styky se Společností a opustila ho v roce 1897 téměř po osmnácti letech manželství. Roku 1903 požádala o zákonnou rozluku a v roce 1908 jí bylo vyhověno. Přes takovou bolest srdce měl Russell Boží podporu až do konce svého pozemského života. Jehova Bůh vždy podepře své věrné oddané služebníky.“²⁹

Další aférou byl soudní spor o „zázračnou pšenici“, který Russell vedl v roce 1911 s časopisem Brooklyn Daily Eagle. Časopis jej obvinil ze šarlatánství, protože Russell tvrdil, že jedním z důkazů neviditelné přítomnosti Páně na zemi od roku 1874 je tato zázračná pšenice, která měla mít 10–15x větší výnosnost. Russell spor prohrál, protože pšenice byla obyčejnou pšenicí. Při soudním stání se také ukázalo, že Russell na rozdíl od svého tvrzení neovládá starou řečtinu.³⁰

²⁷ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 35–36.

²⁸ Srov. tamtéž, s. 117.

²⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Důvěřuj v Jehovovu záchrannou paži*, s. 12.

³⁰ Srov. FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod*, s. 25–30.

Zázračná pšenice ovšem nebyla jediným zemědělským produktem, který Russell prodával s marketingovým označením – zázračné. Jednalo se také o „divotvorné bavlněné oplatky“, „tisícileté fazole“, zázračný nápoj k léčbě slepého střeva „Santone“ a preparát na léčbu rakoviny.³¹

Největší aférou a nezdarem je rok 1914. O něm Russell prohlašuje, že je rokem, kdy se Ježíš Kristus viditelně navrátí na zemi a ustanoví zde tisícileté Království. Ke způsobu stanovení roku 1914 dokonce Russell použil rozměry Velké pyramidy v Egyptě³². Když potom rok 1914 odezněl, mezi stoupenci nastalo hořké vystřízlivění a mnozí odešli. Sám Russell datum ještě několikrát posunul: 1915, 1918³³. Když nakonec 31. října 1916 Russell ve vlaku za podivných okolností umírá, tak to hnutí málem nepřežilo.

1.3.5 Joseph Franklin Rutherford

Russellův nástupce, kterému bylo v organizaci přezdíváno „soudce Rutherford“, se narodil 8. listopadu 1869 v Boonville ve státě Missouri. Stal se advokátem, působil jako státní návladní a zastupoval jako soudce.

S Badateli Bible se začal stýkat v roce 1894, pokřtěn byl v roce 1906. Zastupoval Russella v mnoha soudních sporech a v organizaci se stal významnou osobou.

V roce 1917 byl Rutherford zvolen, aby nahradil Russella na místě prezidenta organizace. Existují pochybnosti, zdali si tento postup Russell přál, protože ve své závěti vyjádřil přání, aby jeho místo zaujal „Vydavatelský výbor“. Rutherford závěť ignoroval a postupně dokázal odstranit své protivníky a odpůrce. V roce 1925 se proti němu postavil i „Vydavatelský výbor“ a Rutherford zareagoval tvrdě – všechny vyloučil. Toto opatření s sebou přineslo rozkol a na 4 000 členů opustilo organizaci.³⁴

Organizaci držel pevně ve svých rukou a v roce 1931 provedl reorganizaci a také přejmenování na současné Svědky Jehovovy.

Také Rutherford přišel s datem, o kterém tvrdil, že přinese konec světa. Mělo se tak stát v roce 1925. Osvětlující kampaň spustil knihou „Miliony nyní žijících nikdy

³¹ Srov. tamtéž.

³² Srov. REMEŠ, P. *Svědkové Jehovovi - historický přehled*, s. 9–10.

³³ Srov. FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod*, s. 25–30.

³⁴ Srov. REMEŠ, P. *Svědkové Jehovovi - historický přehled*, s. 10–11.

nezemřou“. V knize předkládal, že se v roce 1925 navrátí starozákonní proroci zpět k životu. Napsal v ní: „Se vši jistotou můžeme být v roce 1925 svědky jejich návratu z objetí smrti k životu a dokonalosti.“³⁵ Opět někteří členové zareagovali tak, že prodávali své majetky a rozdávali peníze. V roce 1925 k ničemu co bylo prorokováno nedošlo, naopak došlo k rozčarování. Rutherford veřejně prohlásil, že rok 1925 nikdy absolutně jistě nepředpovídal a kritizoval přílišné nadšení. Strážná věž se s tím později vyrovnala takto: „Jednou například pronesl určité dogmatické výroky o tom, co by křesťané mohli očekávat v roce 1925. Když události jeho očekávání nepodpořily, pokorně řekl brooklynské rodině betel, že se choval pošetile.“³⁶

V době, kdy zastával úřad tzv. prezidenta Rutherford, došlo k utužení poslušnosti uvnitř organizace a také separování se od většinové společnosti. Jednalo se např. o zákaz účasti na politickém životě, zákaz slavení Vánoc, svátků, potlačena byla úcta ke kříži atd.

8. ledna 1942 Rutherford umírá a zanechává organizaci pevnější, konzervativnější a také poslušnější, než byla.³⁷

1.3.6 Nathan Homer Knorr

Narodil se 23. 4. 1905 v Pensylvanii v Betlehemu. Již v 18 letech se stal pracovníkem ústředí. V roce 1943 zakládá Biblickou školu Gilead, ve které jsou cvičeni misionáři. Situace v té době byla tristní, protože Svědkové Jehovovi nedokázali diskutovat se svými oponenty a většinou jen přehrávali gramofonové desky se záznamem přednášek svého předsedy. Knorr vypracoval systém vzdělávání, do kterého zapracoval i školu Gilead.³⁸

Rutherfordova teokratická organizace se mění na pyramidální model systému řízení, kdy moc stále více přechází na tzv. „vedoucí sbor“. Svědky bývá toto vedení nazýváno „věrný a rozvážný otrok“ a mluví se o nich jako o reprezentantech „třídy otroka“.

³⁵ Srov. RUTHERFORD, J. F. *Miliony nyní žijících nikdy nezemřou*, s. 56.

³⁶ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Napodobujme příklady pokory*, s. 18.

³⁷ Srov. REMEŠ, P. *Svědkové Jehovovi - historický přehled*, s. 13.

³⁸ Srov. *tamtéž*, s. 14–15.

Samotná „třída otroka“ se vztahuje na pozůstatek „144 000 pomazaných“, což jsou „dědicové Kristova nebeského království“.

Dalším významným počinem, který Knorr inicioval, bylo započítí nového překladu Bible, který nese název „Překlad Nového světa“.³⁹

V roce 1968 Svědkové Jehovovi začali ohlašovat nové prorocké datum – podzim 1975. V tomto roce se mělo dovršit 6 000 let historie lidstva a měla započít Královská vláda na dalších tisíc let. Opět lidé opouštěli zaměstnání, prodávali pozemky, přestávali platit pojištění. Organizace je dokonce podporovala v tom, aby neměli děti v této době konce.

Nestalo se nic a vysvětlením bylo, že výpočet byl správný, ale výchozí datum bylo zvoleno nesprávně. Spíše než datum stvoření Adama mělo být vzato datum stvoření Evy a to není známé.⁴⁰ Předpovězených roků konce byla celá řada: 1914, 1918, 1920, 1925, začátek 50. let 20. století a nakonec rok 1975.⁴¹

1.3.7 Frederick William Franz

V pořadí čtvrtý prezident Svědků Jehovových se narodil 12. 9. 1893 v Covingtonu ve státě Ohio.

Díky svým velkým znalostem Písma byl v organizaci považován za jejího hlavního biblického znalce, proto byl jmenován hlavním písařem. Dle organizace zvládal tyto jazyky: latinu, starořečtinu, španělštinu a hebrejštinu. V roce 1966 přišel právě on s naukou o roce 1975 jako konci světa. Zemřel 22. prosince 1992.⁴²

³⁹ Srov. tamtéž, s. 14–15.

⁴⁰ Srov. tamtéž, s. 15–16.

⁴¹ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 367–410.

⁴² Srov. VELECHOVSKÝ, P. *Vedení Svědků Jehovových*, s. 78–80.

1.3.8 Milton George Henschel

Pátý prezident se narodil 9. 8. 1920, informací z jeho života je poskrovnu. Pokřtěn byl v roce 1935 a již v roce 1939 se stává tajemníkem N. H. Knorra. Tři roky před svou smrtí abdikoval. Zemřel v roce 2003.

V období, kdy byl prezidentem, došlo ke změně učení o „generaci 1914“. Původně se lidé, kteří rok 1914 zažili, měli dočkat „závěru systému věcí“: „Někteří z generace, která žila v roce 1914, uvidí konec systému věcí a přežijí ho.“⁴³ Od roku 1997 se výklad změnil a slovo generace již neznamená žádný konkrétní rok, ale stále platí, že od roku 1914 jsme vstoupili do „posledních dnů“. V Otázkách čtenářů z roku 1997 ve Strážné věži je ke generaci napsáno: „Na lidskou generaci nelze pohlížet jako na časový úsek vymezený pevně daným počtem let a lidé jedné generace žijí relativně krátkou dobu“⁴⁴.

1.3.9 Don Adams

Současný, šestý prezident se narodil v roce 1925. Zajímavé je, že nebyl ani členem vedoucího sboru a ani není počítán mezi pomazané. Mezi pomazané byli počítáni lidé, kteří byli pokřtěni do roku 1935.⁴⁵ Ve Strážné věži se k tomu můžeme dočíst: „proto se zdá, že nemůžeme stanovit konkrétní datum, kdy výběr křesťanů povolanych k nebeskému životu končí.“⁴⁶ Početní limit, tedy těch pověstných 144 000, však zůstává stále v platnosti, jen výběr se rozšířil.

⁴³ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 154.

⁴⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Otázky čtenářů*, s. 29.

⁴⁵ Srov. VELECHOVSKÝ, P. *Vedení Svědků Jehovových*, s. 78–80.

⁴⁶ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Otázky čtenářů*, s. 30–31.

1.4 Věrouka Svědků Jehovových

Věrouka Svědků Jehovových je v mnohém odlišná od jiných církví a církevních společenství. Vlastní víru prezentují v mnoha knihách, časopisech nebo traktátech. Představena v bodech je např. v knize „Rozmluvy z Písem“ v kapitole „Svědkové Jehovovi“. Tyto body jsou v příloze 1. O věrouce přehledně pojednává také traktát „Čemu věří Svědkové Jehovovi“, příloha 2.

Více informací k věrouce Svědků Jehovových a poukázání na nejpodstatnější věroučné rozdíly mezi katolickou církví a organizací Svědků Jehovových lze také získat v diplomové práci „Kritika nauky Svědků Jehovových.“⁴⁷

Je třeba si uvědomit, že níže uváděný výčet není zdaleka úplný a navíc se významně vyvíjí v čase (např. kříž, generace 1914 ad.). Více než kde jinde se sem hodí Orwellova slova: „Kdo ovládá minulost, ovládá budoucnost; kdo ovládá přítomnost, ovládá minulost.“

Některé věroučné body, kterými se výrazně odlišují i od ostatních církevních společenství, zde uvedu.

1.4.1 Bůh

Učení o Trojici Svědkové Jehovovi zcela vehementně popírají a poukazují na její „nebiblický“ – platónský základ. Ve Strážné věži v článku „Křesťané uctívají duchem a pravdou“ píše: „Svědkové Jehovovi učí biblickou pravdu, a proto rozlišují mezi Bohem, jeho Synem a svatým duchem.“⁴⁸

Svědkové Jehovovi jsou známí kategorickým používáním osobního jména Boha – Jehova. Na kritiku, že vlastně dnes ani přesně nevíme, jak správně „JHVH“ vyslovovat, které samohlásky tam doplnit, Svědkové Jehovovi odpovídají: „vždyť používáme jména

⁴⁷ DRGA, J. *Kritika nauky Svědků Jehovových*.

⁴⁸ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Křesťané uctívají duchem a pravdou*, s. 19.

jiných osob v Bibli, i když je nevyslovujeme tak, jak se tato jména vyslovovala původně v hebrejštině.⁴⁹

Druhá Božská osoba – Ježíš Kristus – je Svědky Jehovými považován za dokonalého člověka, za mocnou duchovní osobu. Tvrdí, že sloužil jako Boží mluvčí, že je jediný, koho Bůh stvořil přímo, že Ježíš spolupůsobil s Jehovou při tvoření všeho ostatního, že byl Ježíš roven dokonalému člověku Adamovi a že dal svůj život jako výkupné za ostatní lidi.⁵⁰

Svědci Jehovovi tvrdí, že Ježíš Kristus je archanděl Michael: „Ježíš byl ve své předlidské existenci nazýván „Slovo“. Měl také osobní jméno Michael. Skutečnost, že si po vzkříšení ponechal jméno Ježíš, ukazuje, že „Slovo“ je totožné s pozemským Božím Synem. S předlidskou existencí ho spojuje to, že znovu přijal jméno Michael a titul. Vlastní jméno Michael tvoří otázka „Kdo je jako Bůh?“, což poukazuje na skutečnost, že Jehova Bůh je nesrovnatelný neboli jedinečný a že Michael, jeho archanděl, je jeho velký Bojovník a Mstitel.“⁵¹ Za podklad tohoto tvrzení dokládají verš z Písma: „Protože sám Pán sestoupí z nebe s příkazujícím zvoláním, s hlasem archanděla a s Boží trubkou a ti, kdo jsou mrtví ve spojení s Kristem, vstanou nejprve.“(1 Te 4, 16).

Ježíše Krista na rozdíl od většiny křesťanských církví a církevních společenství nepovažují za Boha, ale za boha.

Ducha svatého organizace označuje za Boží činnou sílu, tvrdí, že se nejedná o osobu a že tato síla byla použita při stvoření.

1.4.2 Kříž

V brožuře „Co od nás Bůh vyžaduje?“ Svědkové Jehovovi uvádí: „Ježíš nezemřel na kříži. Zemřel na kládě neboli na kůlu. Řecké slovo, které je v mnoha Bibliích přeloženo jako „kříž“, znamenalo pouze jeden kus trámu. Symbol kříže pochází ze starověkých falešných náboženství. První křesťané kříž neuctívali ani ho nepoužívali při uctívání

⁴⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 44.

⁵⁰ Srov. tamtéž, s. 58.

⁵¹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Hlubší pochopení*, s. 1198.

Boha. Domníváte se tedy, že by bylo správné při uctívání používat kříž?⁵² Původně s křížem Svědkové Jehovovi neměli problém, za prezidenta Knorra jej odmítli a nahradili kulem. Ještě v roce 1931 se objevil ve Strážné věži na titulní stránce⁵³.

1.4.3 Duše

Svědkové Jehovovi tvrdí, že učení o nesmrtelnosti lidské duše je nebiblické, pohanské. Ve článku „Měníci se tvář křesťanství – Je Bohu přijatelná?“ píše: „Lidé dnes všeobecně věří, že člověk má nesmrtelnou duši, která přežívá smrt těla. Věděli jste však, že tato církevní nauka se do křesťanství rovněž dostala až později? Ježíš potvrdil biblickou pravdu, že mrtví „si neuvědomují naprosto nic“, tedy že jakoby spí. Ukázal, že zpátky k životu budou přivedeni prostřednictvím vzkříšení – tím, že ‚opět vstanou‘ ze spánku smrti. Kdyby existovala nějaká nesmrtelná duše, nebylo by žádného vzkříšení třeba, jelikož nesmrtelnost vylučuje smrt.“⁵⁴

1.4.4 Peklo

Pojem peklo chápou Svědkové Jehovovi takto: „Tvrzení, že duše žije po smrti dále, je lež, kterou poprvé vyslovil ďábel. A také tvrzení, že duše ničemných jsou trápeny v pekle nebo v očištění, je lež, kterou rozšířil ďábel. Peklo (šeol, hádes) je místo, kde mrtví odpočívají v naději. Jdou tam dobří i špatní lidé a čekají na vzkříšení.“⁵⁵

Již Charles Taze Russell, první prezident organizace, o pekle v roce 1896 napsal: „Nenalézáme v Bibli žádné takové místo věčných muk, jak mylně učí kréda a zpěvníky a mnohé kazatelny. Našli jsme však šeol, hádes, do něhož bylo celé naše plémě odsouzeno

⁵² Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Co od nás Bůh vyžaduje?*, s. 23.

⁵³ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 132.

⁵⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Měníci se tvář křesťanství – Je Bohu přijatelná?*, s. 5.

⁵⁵ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 89.

pro Adamův hřích a z něhož jsme všichni vykoupeni smrtí našeho Pána; tím peklem je hrob – stav smrti.“⁵⁶

1.4.5 Konec světa, Armageddon

Konec světa je význačným rysem teologie Svědků Jehovových. Termínů, kdy k němu dojde, bylo prorokováno několik, nyní již žádné konkrétní datum neoznamují. Konce se měli dožít lidé, kteří rok 1914 zažili. Od roku 1997 se výklad změnil a slovo generace již neznamena žádný konkrétní rok, ale stále platí, že od roku 1914 jsme vstoupili do „posledních dnů“. V Otázkách čtenářů z roku 1997 ve Strážné věži je ke generaci napsáno: „Na lidskou generaci nelze pohlížet jako na časový úsek vymezený pevně daným počtem let a lidé jedné generace žijí relativně krátkou dobu“⁵⁷.

Lidské dějiny skončí bitvou, při které Ježíš bude bojovat proti zlým silám. Dle Svědků Jehovových mají být zlikvidováni ti, kteří nevěří v Jehovu a nepatří do „Boží organizace“. De facto se tvrdí, že přežijí jen členové organizace Svědků Jehovových.⁵⁸

Častým pojmem vyskytující se u konce světa je termín „Velká nevěstka – Velký Babylón“. Jedná se o výraz vyskytující se v 17. kapitole Zjevení sv. Jana. Svědci Jehovovi takto označují všechna tzv. falešná náboženství. Jediným pravým náboženstvím je „Boží organizace“, tedy Svědkové Jehovovi. Všechna falešná náboženství budou Jehovou zničena.

1.4.6 Počet 144 000 a Boží království

144 000, jedná se o přesný počet těch, kteří mají naději na život v nebi. Na základě Zj 7, 4; 14, 1–3, omezují počet těch, kteří jdou do nebe, na malou skupinu lidí – 144 000 vyvolených, někdy také označovaných jako „malé stádo“, nebo „spolukrálové“. Původně

⁵⁶ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Pravda o pekle, s. 32.

⁵⁷ Srov. tamtéž, Otázky čtenářů. 1. května 1997, s. 29.

⁵⁸ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou...*, s. 51–54.

bylo stanoveno, že tento počet byl naplněn v roce 1935. Tato nauka byla spojena se čtvrtým prezidentem SJ Frederickem Franzem.

Frederick Franz v roce 1970 prohlásil ohledně třídy pomazaných: „Ne, už nikdo nebude přidán!... Tato potřeba skončila už v letech 1931–1935!“⁵⁹ Pouze tito vyvolení tvoří skupinu „věrného a rozvážného otroka“, která vede všechny Svědky Jehovovy. Oni odpovídají za to, co se bude učit a psát, co bude oficiální naukou. Reálně začalo hrozit, že tito vyvolení na to nebudou díky pokročilému věku stačit, a že zanedlouho již žádný nezůstane. Proto došlo k dalšímu vývoji a ve Strážné věži se lze dočíst: „Proto se zdá, že nemůžeme stanovit konkrétní datum, kdy výběr křesťanů povolanych k nebeskému životu končí.“⁶⁰ Limit v počtu, tedy těch pověstných 144 000, však zůstává stále v platnosti.⁶¹

Boží království je vláda, která bude na zemi nastolena po zničení všech „politických systémů“. Králem v nebi bude Ježíš Kristus spolu se 144 000 vyvolenými. Poddanými této vlády budou ti, kteří přežijí Armageddon. Boží království zajistí všem dokonalé zdraví, štěstí a věčný život.⁶² Poddanými budou tzv. „jiné ovce“, jsou jimi ti, kteří nejsou členy „malého stáda“ (144 000 vyvolených). Tyto „jiné ovce“ mají „pozemskou naději“.

1.4.7 Svátky

Vánoce, Velikonoce, narozeniny, ani jiné svátky Svědci Jehovovi neslaví, protože poukazují na jejich tzv. nebiblický původ. V souvislosti s Vánocemi píše: „Představ si, že do domu vznešeného pána přijde dav lidí a říká, že jdou slavit jeho narozeniny. Pán není oslavám narozenin nakloněn. Nelíbí se mu, když se lidé přejídají nebo opíjejí, nebo když se oddávají volnému chování. Ale někteří to všechno dělají a navíc přinášejí dárky každému, jen jemu ne! A k tomu všemu si jako datum oslavy vyberou narozeniny jednoho z pánových nepřátel. Jak se asi bude ten pán cítit? Chtěl by ses na tom podílet?“

⁵⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Náš poklad v hliněných nádobách, s. 19.

⁶⁰ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Otázky čtenářů, s. 30–31.

⁶¹ Srov. MALÝ, M. Nebe Svědků Jehovových má opět otevřeno 24 hodin 7 dní v týdnu.

⁶² Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Boží Království – Nová vláda nad zemí, s. 10–15.

Přesně tak působí oslavy Vánoc.⁶³ V betelu v Brooklynu Vánoce včetně dávání dárků a vánočního stromku slavili ještě v roce 1926⁶⁴.

1.4.8 Neutralita, odmítání vojenské služby

Jedná se o postoje, na kterých Svědkové Jehovovi dokazují, že nejsou částí tohoto světa. I toto učení prošlo vývojem. V šestém svazku „Studíí Písma“ Russell napsal, že „podle Bible není žádný důvod, proč by křesťané neměli bojovat na frontě.“⁶⁵ Odvolával se nejen na to, že Kristovi učedníci nosili zbraně, nýbrž i uvedl biblický příklad, kdy římský voják Kornelius i po svém pokřtění nadále sloužil ve vojsku.

Dokonce ještě v 1. světové válce mnozí členové organizace, tehdy nazývaní „Badatelé Bible“, bojovali. Dnes to Svědkové Jehovovi prezentují tak, že: „Různil se i způsob, jak tyto situace řešili. Někteří se cítili vázáni poslouchat „vrchnosti“, jak označovali světské vládcy, a šli do frontových zákopů s puškami a bajonety. Ale pamatovali na biblický text „Nezabiješ“, a stříleli do vzduchu, nebo se prostě snažili vyrazit protivníkovi zbraň z ruky.“⁶⁶

1.4.9 Očkování, transplantace a transfuze

Očkování, transplantace a transfuze jsou lékařské zákroky, které mají lidem pomáhat. Všechny tři organizace striktně zakazovala, později naopak transplantace a očkování při léčbě povolila a začala doporučovat.

Od roku 1923 organizace zakazovala 20 let očkování, v roce 1965 již vyzdvihuje jeho výhody. Podobně vyhraněný názor měla organizace na transplantace, kdy v roce

⁶³ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Rozmluvy z Písem*, heslo „Svátky“.

⁶⁴ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 131.

⁶⁵ Srov. RUSSELL, Ch. T. *Studie Písma: Nové stvoření*.

⁶⁶ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Svědkové Jehovovi — Hlasatelé Božího Království*, s. 191.

1967 o nich hovoří jako o kanibalismu. V roce 1980 na ně již pohlíží jako na přípustné a konečně v roce 1984 se již vyjadřují značně příznivě o transplantaci kostní dřeně.

Naskytá se otázka, jaký vývoj prodělá za čas učení o transfuzi?⁶⁷ Počátky zákazu „přijímat krev“ spadají až do začátku 30. let 20. století. Toto se překrývá s působením druhého prezidenta organizace, který kladl zvýšený důraz na Starý zákon a na jeho uplatňování v teologii SJ. Více informací k transfuzi lze získat v diplomové práci „Význam krve v Písmu – odpověď Svědkům Jehovovým.“⁶⁸

⁶⁷ Srov. VOJTÍŠEK, Z. Život v šedé zóně, s. 102–103.

⁶⁸ BARTOŠOVÁ, J. *Význam krve v Písmu - odpověď Svědkům Jehovovým.*

2 SVĚDKOVÉ JEHOVOVI – JEHOVOVU VŮLI KONÁME ORGANIZOVANĚ

V této kapitole chci představit náboženskou společnost Svědků Jehovových z pohledu fungování systému organizace – uspořádání a praktického života v této náboženské společnosti.

V následujících podkapitolách budu při popisu fungování náboženské organizace Svědků Jehovových používat terminologii, kterou používají oni sami. Mnohdy se jedná o výrazy značně nezvyklé, o novotvary, nebo ještě lépe newspeak Svědků Jehovových. V knihách, traktátech a časopisech čtenář marně hledá slova jako například církev – místo ní najde organizaci; biskup – místo něj najde dozorce či staršího; Hospodin – místo něj najde Jehovu; Ducha svatého také nenajde, ale najde Boží činnou sílu, nenajde dokonce většinou ani označení křesťan, zato najde označení Jehovův ctitel.

Stejně jako budu používat jejich terminologii, budu také používat jejich překlad Písma svatého⁶⁹.

2.1 Řád, pořádek, organizace

Pořádek a pravidla, tj. něco, s čím se v této náboženské společnosti člověk setká na každém kroku. Stačí být i letmé prolistování jejich literatury a na pořádek a organizaci ve všech jejich formách narazí na mnoha místech. Jeden ze základních biblických veršů, na který se odkazují, je: „Bůh totiž není Bohem nepořádku, ale pokoje“ (1 Kor 14, 33).

K popisu organizovaného náboženství používají příklad z kosmologie. Argumentují, že ve vesmíru jsou miliardy hvězd, které jsou řádně uspořádány do galaxií, které se pohybují po přesně daných drahách. Vesmír je vysoce organizovaný. Jelikož se jedná o stvoření, jehož stvořitelem je Bůh – Jehova, tak i z tohoto stvoření můžeme vidět,

⁶⁹ WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Překlad nového světa Svatých písem.*

že Jehova je Bohem organizace. Proto jistě takovýto Bůh nenechá lidstvo bez vedení a řádné organizace.⁷⁰

2.2 Boží viditelná organizace

Na základě pohledu do stvoření tedy Svědkové Jehovovi poukazují na nutnost organizovaného společenství – organizace. Kdo ovšem tuto organizaci tvoří, kdo do ní patří? Tuto organizaci tvoří jen praví ctitelé a jak Svědkové Jehovovi říkají: „Bez váhání říkáme, že to jsou Svědkové Jehovovi.“⁷¹

Zde je ovšem nutno podotknout, že jen a pouze Svědkové Jehovovi se svojí viditelnou organizací tuto Boží organizaci tvoří. Píše: „Nemysli si, že existují různé cesty, jimiž by ses mohl dostat k životu v Božím novém systému. Je jen jedna. Byla jen jediná archa, která přečkala potopu, neexistovalo množství nějakých člunů. A bude jen jediná organizace – Boží viditelná organizace – která přežije rychle se přibližující „velké soužení“. Prostě není pravda, že všechna náboženství vedou k témuž cíli. Chceš-li získat požehnání v podobě věčného života, musíš patřit k Jehovově organizaci a činit Boží vůli.“⁷²

Existuje tedy nějaká spolupráce, nějaké uznání činnosti ostatních křesťanských skupin či ekumenismus vně organizace? Svědkové Jehovovi k otázce ekumenismu říkají: „Dalším choulostivým bodem je negativní postoj Svědků Jehovových k mezicírkevním stykům a to, že odmítají ekumenismus. Jsme přesvědčeni, že křesťanský svět zradil Boha a Bibli a že všechna ostatní náboženství jsou katastrofálním omylem. Svědkové Jehovovi je přirovnávají k ‚babylónské nevěstce‘ a tvrdí, že tato náboženství postihne stejný osud. Nedávné číslo ‚Probuďte se!‘ uvádí, že konec všech náboženství je blízko a že jediné náboženství, které zůstane, je to, jež kážou Svědkové Jehovovi.“⁷³

⁷⁰ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 191–202.

⁷¹ Srov. tamtéž, s. 190.

⁷² Srov. tamtéž, s. 255.

⁷³ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Svědkové Jehovovi v Rusku – Z pohledu teologa, s. 27.

Z uvedených řádků je patrné, že svoji organizaci, organizaci Svědků Jehovových, považují za totožnou s Boží viditelnou organizací, pokládají ji za výlučnou a jedinečnou, jedinou poskytující pravdu a v konečném důsledku i spásu člověku.

2.2.1 Organizovaně konáme Jehovovu vůli

Svědkové Jehovovi věří, že Bůh – Jehova zamýšlel jednu jedinou celosvětovou organizaci, v níž se shromáždí všichni praví ctitelé. V této organizaci poznávají a vykonávají Boží vůli: „Vyučuj mě, jak činit tvou vůli, vždyť jsi můj Bůh. Tvůj duch je dobrý; kéž mě vede do země přímosti“ (Žl 143, 10). Mají být ale činnými Božími ctiteli a sloužit v celosvětovém společenství. Jejich služba spočívá především v tom, že budou hlásat „dobrou zprávu o Království“. O tom, jak se jim toto hlásání daří, vedou pravidelné záznamy a ty jsou pravidelně zveřejňovány v „Ročenkách Svědků Jehovových“.

Svědkové Jehovovi věří, že oznamování dobré zprávy o Království ale brzy skončí, protože Jehovův velký a bázeň vzbuzující den se přiblížil. Proto jsou prostoupeni duchem naléhavosti a chtějí ještě usilovněji hlásat a tím plnit Boží požadavky.

Svědkové Jehovovi rozdělují Jehovovu organizaci na dvě části: na nebeskou, v jejímž čele sedí Jehova na svém trůnu, a na pozemskou organizaci Svědků Jehovových. O pozemské organizaci věří, že i ji Jehova řídí a že se pohybuje tím směrem, kterým by chtěla i ona sama jít. Praví ctitelé se mají ptát: Držím s touto organizací krok?⁷⁴

Vypadala takto organizace Svědků Jehovových vždy? Jak dokládá Raymond Franz, na počátku zcela jistě ne. Ještě 15. září 1895 ve Strážné věži zaznívají slova: „Střežte se »organizace«. Je naprosto zbytečná. Všechna pravidla najdete v Bibli. Nechtějte svazovat svědomí druhých a nedovolte druhým, aby svazovali vaše. Jak rozumíte Božímu slovu dnes, tak projevujte víru a buďte poslušní a den za dnem pokračujte v růstu v milosti, v poznání a lásce.“⁷⁵

Russell na počátku naopak považoval za projev tělesného smýšlení vytvoření viditelné, pozemské a pevně propojené, centralizované organizace. Již 15. prosince 1922 pod vedením dalšího prezidenta Rutherforda lze ve Strážné věži na straně 389 číst slova:

⁷⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 9.

⁷⁵ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 74.

„Účinnost, se kterou svědectví musí být vydáno, zcela nevyhnutelně závisí převážně na organizovaném úsilí, které bude ve službě vyvinuto.“⁷⁶

Dá se říci, že na tomto modelu fungování, jak byl popsán v roce 1922, funguje organizace Svědků Jehovových dodnes. Ani stopa po neformálnosti, spontánnosti, naopak naprogramovaná, předepsaná, stanovená a důsledně dozorovaná činnost.⁷⁷

2.3 Teokratické řízení a organizace

Teokratické řízení, teokratická organizace, výrazy, se kterými se v literatuře Svědků Jehovových lze setkat na mnoha místech. Výzvy, aby se Svědkové Jehovovi podřídili teokratickému řízení a pořádku znamenají, že se mají podříditi pokynům a učení z ústředí, z Brooklynu, jako by to bylo učení od samotného Boha – Jehovy. Jestliže se jednalo o nové učení, které bylo v rozporu se starým, nebo bylo natolik nezvyklé, že mohlo způsobovat pochybnosti, pak bylo a je předkládáno jako „záblesky světla“, které vycházejí z Božího chrámu. Také proto vedení a autoři literatury Svědků Jehovových sami sebe nazývali „třída svatyně“.⁷⁸

Jak se tedy má člen v teokratické organizaci chovat, předkládá Strážná věž ve vydání z 1. února 1952 na straně 79–80: „Měli bychom pokorně postupovat vpřed s Pánovou teokratickou organizací a očekávat další vysvětlení, spíše než abychom se zarazili při prvním náznaku něčeho, co se nám zdá těžko stravitelné, a hašteřili se, kritizovali nebo rozhlašovali naše názory a mysleli si, že jsou hodnotnější než duchovní pokrm, který poskytuje otrok. Teokraticky zaměřením lidé oceňují Pánovu viditelnou organizaci a nejsou tak pošetilí, aby poměřovali svoje vlastní lidské rozumování a cítění s Jehovovým sdělovacím prostředkem.“⁷⁹

Svědkové Jehovovi tedy učí, že organizace Božího lidu je teokratická, nikoli demokratická, zákony jsou vydávány nejvyšším Teokratem, Jehovou, a sdělovány skrze „věrného a rozvážného otroka“. Teokratická organizace je řízena shora dolů, od

⁷⁶ Srov. tamtéž, s. 82.

⁷⁷ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 69–111.

⁷⁸ Srov. tamtéž.

⁷⁹ Srov. tamtéž, s. 91.

nejvyššího Boha směrem dolů, nikdy zdola nahoru. Řadový člen má očekávat duchovní pokrm a ten s vděčností přijímat, nepokoušet se o vlastní rozumování, či dokonce kritizování, protože tím by se protivil samotnému Jehovovi.

Chovat se teokraticky pak znamená přijmout bez jakýchkoliv výhrad a námitek pokyny, které z ústředí přicházejí.

2.3.1 Věrný a rozvážný otrok

To je termín, se kterým se často v literatuře a při hovorech se členy organizace Svědků Jehovových lze setkat. Jde o jeden ze základních bodů učení. I on prošel svým vývojem.

Od počátku historie Svědků Jehovových v 70. letech předminulého století je podobenství: „Kdo je skutečně ten věrný a rozvážný otrok, kterého jeho pán ustanovil nad svou čeledí, aby jim dával jejich pokrm v pravý čas? Šťastný je tento otrok, jestliže ho jeho pán při svém příchodu najde, že tak činí! Vpravdě vám říkám: Ustanoví ho nade vším svým majetkem. Ale kdyby si snad někdy onen zlý otrok řekl ve svém srdci: Můj pán otálí, a začal by bít své spoluotroky a jedl a pil by s nenapravitelnými opilci, pán onoho otroka přijde v den, kdy to neočekává, a v hodinu, kterou nezná, a s největší přísností ho potrestá a určí mu díl s pokrytci. Tam bude pláč a skřípání zubů“ (Mt 24, 45–51). – chápáno doslovně jako proroctví o budoucím zástupci Ježíše Krista na zemi.

Do roku 1927 je za tohoto „otroka“ považován zakladatel organizace Charles Taze Russell, později kolektiv tvořený zbytkem 144 000 členů organizace Svědků Jehovových na zemi. Později se mluví o „třídě věrného a rozvážného otroka“. Svědkové hledí k tomuto vedoucímu sboru s úctou a poslušností, jako k autoritě, která stojí na místě Ježíše Krista.⁸⁰

Poslání „věrného a rozvážného otroka“ Svědkové Jehovovi chápou tak, že má dohled nad pozemskými zájmy Království a má poskytovat pravým Božím ctitelům duchovní pokrm v pravý čas.

⁸⁰ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou...*, s. 51–54.

V lednu 1986 byl ve Strážné věži vysloven oficiální názor, že pokrm, který poskytuje věrný a rozvážný otrok, je látka poskytovaná v časopise Strážná věž.⁸¹

V podobenství se hovoří o tom, že Pán ustanovil otroka nad vším svým majetkem. O který majetek jde? Svědkové jej chápou tak, že se jedná o veškeré jmění organizace, jako o budovy světového ústředí Svědků Jehovových, odbočky v jednotlivých zemích, sály Království a sjezdové sály. K majetku také počítají pověření hlásat „dobrou zvěst o Království“ a vyučovat ty, kdo na tuto jejich zprávu pozitivně zareagují.⁸²

Výklad uvedeného podobenství z Matoušova evangelia je použit takovým způsobem, že z něj vyvozuje organizační pravomoc ústřední správní pravomoci, které podléhají všichni členové Svědků Jehovových. Svědkové Jehovovi poslušnost centrále nazývají „podřízenost“, kterou uznávají autoritu, kterou Ježíš Kristus dal „třídě věrného a rozvážného otroka“. Tato podřízenost se někdy také nazývá teokratickou podřízeností.⁸³

2.3.2 Vedoucí sbor

Kým je vedoucí sbor pro Svědky Jehovovy, nám nejlépe mohou ukázat tato slova z článku „Teokratická správa v křesťanské době“: „Po roce 33 n. l. sloužilo dvanáct apoštolů jako směrodatný ústřední vedoucí sbor.“⁸⁴ Svědkové Jehovovi považují současný vedoucí sbor za nástupce apoštolů.

Vedoucí sbor dohlíží nad kazatelským dílem, které Svědkové Jehovovi provádějí. Kontroluje a usměrňuje také studijní pomůcky a vydávanou literaturu, rozhoduje o věroučných otázkách. Dalším důležitým řídicím prvkem je, že vedoucí sbor jmenuje tzv. dozorce, kteří slouží v organizaci v různých postaveních. Zasedání výboru probíhá jako neveřejné.

⁸¹ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 134.

⁸² Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 15–21.

⁸³ Srov. tamtéž, s. 160–163.

⁸⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Teokratická správa v křesťanské době*, s. 15.

Svědkové Jehovovi mají projevovat bezmeznou poslušnost nařízením a opatřením vedoucího sboru, protože tak projevují důvěru věrnému a rozvážnému otroku a v důsledku toho jim Jehova žehná.⁸⁵

Původně byl vedoucí sbor sedmičlenný, poté počet kolísal na maximum osmnáct členů v letech 1972–1975, v roce 1993 jedenáct členů a v roce 2006 se snížil počet na deset členů – mužů.

Vedoucímu sboru podléhá šest výborů: služební výbor; výbor pro písemnosti; publikační výbor; výbor pro vyučování; osobní (personální) výbor a předsednický výbor.⁸⁶

Členové vedoucího sboru nevystupují pod svými jmény, ale jako kolektivní orgán, anonymně, zato ale vystupují jako zprostředkovatelé Boží vůle. Jediným kanálem, kterým protéká biblická pravda k lidem, je brooklynské ústředí organizace v New Yorku.⁸⁷

2.3.3 Náboženská korporace

Vedoucí sbor zakládá po celém světě společnosti neboli právní subjekty, organizuje korporace, které jsou v různých zemích uznány zákonem. Tyto korporace řídí či vlastní tiskárny, ve kterých se tiskne výhradně náboženská literatura Svědků Jehovových sloužící ke kázání dobré zprávy o Království.⁸⁸ Takto hovoří oficiální literatura Svědků Jehovových.

Jak zhodnotil funkci korporace John Booth, člen výboru „pěti“?⁸⁹ Řekl: „Korporace je jen právním nástrojem. Je jako pero ležící na stole. Když chci pero použít, zvednu je. Když jsem skončil, odložím je, dokud je nebudu potřebovat znovu.“⁹⁰

⁸⁵ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 15–21.

⁸⁶ Srov. FRANZ, R. *Krise svědomí*, s. 62–86.

⁸⁷ Srov. FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod*, s. 83–94.

⁸⁸ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 25–26.

⁸⁹ V roce 1976 byl členem personálního výboru.

⁹⁰ Srov. FRANZ, R. *Krise svědomí*, s. 84.

2.3.4 Od odbočky po sbor

Řízení v náboženské organizaci Svědků Jehovových je důsledně pyramidální, takže na sebe navazuje pomocí spojovacích článků, které se nacházejí různě zeměpisně umístěny.

Jak jsem již zmínil, nejvýše v řízení se nachází „vedoucí sbor“, přičemž kdysi nad ním byl prezident společnosti. Po organizačních změnách v letech 1975–1976 se hlavní rozhodovací pravomoc přesunula na vedoucí sbor. Tento vedoucí sbor sídlí v centrále společnosti, ve světovém ústředí v Brooklynu v New Yorku.

Na světě je 114 odboček⁹¹ (rok 2006), přičemž odbočka není vázána na politické území toho kterého státu, takže jedna odbočka může být i pro více států. Odbočka je první spojnicí mezi ústředím v Brooklynu a danou zemí. V České republice je jedna odbočka, která má také svůj řídicí orgán – výbor odbočky. V tomto sboru musí být minimálně tři „starší“. Jeden z výboru slouží jako koordinátor. Výbor omezeně rozhoduje o dění a prezentaci organizace směrem k veřejnosti.

První odbočka byla zřízena v Londýně v roce 1900, v celé Anglii bylo v té době 138 „badatelů Bible“ (Svědků Jehovových). Druhá odbočka byla zřízena v roce 1902 v Německu, do roku 1904 byly zřízeny další odbočky v Austrálii a Švýcarsku.⁹²

Odbočka se dále rozpadá na oblasti, které spravuje tzv. „oblastní dozorce“. Na našem území jsou dvě oblasti, a to Čechy a Morava.

Oblasti se člení na kraje, které nemusí a ani nejsou shodné s politickými kraji státu. V České republice je dvanáct krajů. Na kraj dohlíží, spravuje jej a zodpovídá za něj tzv. „krajský dozorce“.

Oblasti se skládají ze sborů, kdy počet sborů je odvislý od počtu Svědků Jehovových v tom kterém kraji. Sbor má okolo 40–100 členů. V čele sboru stojí tzv. „starší“. Na celém světě v roce 2006 bylo 99 770 sborů, přičemž v České republice jich bylo 232.

Sbory i jednotliví „zvěstovatelé“, kteří kážou „dobrou zprávu o Království“, mají pracovat organizovaně a systematicky. Systematická práce spočívá v tom, že území je

⁹¹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Ročenka Svědků Jehovových* 2007.

⁹² Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. První před sto lety, s. 17–19.

rozděleno na obvody, které stanoví odbočka řídící kazatelskou službu v jejich zemi.⁹³
Způsob práce v obvodu bude popsán v kapitole „Metody a formy kazatelské služby“.

Jako příklad uvádím některé údaje z celosvětové zprávy:

Sledovaný rok	1991	1995	1999	2003	2006
Počet odboček společnosti	97	101	109	109	114
Počet zemí, kde svědci působí	211	232	234	235	236
Celkový počet sborů	66 207	78 620	89 985	95 919	99 770
Účast na Památné slavnosti	10 650 158	13 147 201	14 088 751	16 097 622	16 675 113
Prům. měsíční počet zvěstovatelů	4 071 954	4 950 344	5 653 987	6 184 046	6 741 444
Počet pokřtěných	300 945	338 491	323 439	258 845	248 327

Zdroj:

Ročenka Svědků Jehovových 1992, 1996, 2000, 2004, 2007

2.3.5 Právní postavení odbočky Svědků Jehovových v ČR

První, byť nesmělý požadavek o státní registraci byl ze strany Svědků Jehovových učiněn 1. června 1979, kdy byl poslán oficiální dopis na Sekretariát pro věci církevní při Úřadu předsednictva vlády Československé socialistické republiky. Po roce přišla odpověď a následovala schůzka, po níž byla na Ministerstvo vnitra podána oficiální žádost o registraci. Na tuto žádost nepřišla žádná reakce.⁹⁴

Dovršení oficiální legalizace či právního uznání společnosti Strážné věže v ČR bylo provedeno k 1. 9. 1993. Média se jí dlouze věnovala a mnohdy dodnes ještě věnují. Pro členy organizace je to stále velmi citlivé téma.

Představitelé společnosti Strážná věž byli odborem církví MK ČR dotázáni, zda organizace učí, že její člen má bránit poskytnutí transfúze nezletilému dítěti, zda učí, že nemají nastoupit a vykonávat vojenskou základní službu, a zda také učí, že nemají nastupovat a vykonávat civilní službu. K překvapení naprosté většiny členů organizace odpověděli pracovníci ústředí, že toto nevyučují. Po této účelové informaci se rozjely do sborů desítky krajských dozorců, aby vysvětlovali, jak je to vlastně myšleno a že to není

⁹³ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 102–104.

⁹⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Ročenka Svědků Jehovových 2000*, Česká republika.

nepravda. V praxi totiž nejsou tyto postoje otázkou svědomí, neexistuje prostor pro jeho aplikaci, jejich nedodržení se rovná vyloučení.

Od roku 1993, kdy proběhla registrace, se organizace Strážná věž v ČR potýká s velkými problémy.⁹⁵

2.3.6 Výbor odbočky

Každá odbočka je spravována (řízena) minimálně třemi staršími, maximálně sedmi⁹⁶, útvarem, který se jmenuje „výbor odbočky“. Jeho prvořadým úkolem je dohlížet na tzv. „kazatelskou činnost“ na území podléhajícím odbočce a vykazovat statistické údaje související s touto činností. Výbor projednává záležitosti týkající se všech sborů, které se nacházejí na svěřeném území. Dohlíží na to, aby do všech sborů byla distribuována v dostatečném počtu literatura a aby byla organizovaně hlášána „dobrá zpráva o Království“.⁹⁷

Pokud v zemi není zřízena odbočka, funguje v ní tzv. „zemský výbor“, který ale spadá pod dohled jiného výboru odbočky, který se nachází v jiné zemi.

Fungování náboženské společnosti Svědků Jehovových se zemským výborem byl také případ bývalého Československa, kde takový pětičlenný zemský výbor byl v roce 1976 zřízen. V roce 1993, kdy se Československo rozpadlo, sloužil Svědkům Jehovovým jeden zemský výbor, na který dohlížela rakouská odbočka. V roce 1994 byly zřízeny pro Českou a Slovenskou republiku zemské výbory dva a konečně 1. září 1995 v České republice zahájila činnost také kancelář odbočky. Sídlo Svědků Jehovových v České republice se nachází v Praze. BETEL (Boží dům) má různá oddělení, která se starají o chod odbočky. Mezi oddělení patří překladatelské oddělení, finanční oddělení, redakční oddělení atd.⁹⁸

⁹⁵ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou...*, s. 51–54.

⁹⁶ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 113–153.

⁹⁷ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 51–52.

⁹⁸ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Ročenka Svědků Jehovových 2000*, s. 219.

2.3.7 Rada starších a služební výbor sboru

Rada starších je sbor mužů, kteří byli Společností jmenováni do úřadu starších ve sboru. Mají různé úkoly a služby při vedení a řízení sboru.⁹⁹ Je doporučeno, aby se rada starších pravidelně scházela k projednávání záležitostí týkajících se duchovního rozměru sboru. Dvě schůzky za rok jsou spojeny s návštěvou krajského dozorce a dvě schůzky mají být uskutečněny po uplynutí tří měsíců po návštěvě krajského dozorce. Podle Základního dokumentu Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi: „V každém sboru je rada starších, která se ujímá vedení ve sborové činnosti a vykonává pastýřskou práci.“¹⁰⁰

Služební výbor sboru se skládá z předsedajícího dozorce, tajemníka a dozorce služby. Výbor má na starosti vyplňování formulářů, objednávání literatury, zasílání zpráv o kazatelské službě, doporučování – odvolávání dozorců, služebních pomocníků a pravidelných průkopníků. Odsouhlasuje využití „sálu Království“ na pohřeb či svatbu. Někdy se stane, že dostane od odbočky některý další úkol, ale pravomoci tohoto služebního výboru jsou omezené, protože pracuje pod vedením celé rady starších.¹⁰¹

2.3.8 Dozorci

Jsou to aktivní členové jmenovaní organizací pro vedení sboru, který má 40 až 100 členů. Mohou mít i další funkci – předsedající sboru, tajemník sboru, dozorce studia Strážné věže, dozorce služby atd. Nejlepším kádrovým předpokladem pro vykonávání staršího sboru je loajalita vůči organizaci.¹⁰²

Úkolem dozorců je duchovně povzbuzovat a pomáhat jednotlivým členům sboru a zajímat se o jejich potřeby, předsedat sborovým shromážděním a chránit před škodlivými vlivy a lidmi, kteří se protíví učení organizace.

⁹⁹ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou....*, s. 51–54.

¹⁰⁰ Srov. MALÝ, M. Základní dokument.

¹⁰¹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 42.

¹⁰² Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou....*, s. 51–54.

Rada starších doporučuje některé muže ke jmenování za dozorce. Právo veta má vedoucí sbor, který může kdekoli a kdykoli zařídit, aby tam sloužili jako dozorcí muži, kteří dle nich splňují požadavky na úřad kladené. Vedoucí sbor není vázán žádným doporučením, může dokonce jmenovat svého zástupce, který dozorce jmenuje sám.

Při jmenování nebo odvolání dojde k oznámení ve sboru, kterého se to týká. Jmenování je bez omezení doby, překážkou je, pokud se dozorce přestěhuje či se dopustil nějakého osobního nebo věroučného prohřešku.

Tam, kde je malý počet členů, může mít starší na starosti více funkcí než jednu do doby, než se najde nějaký další vhodný adept.

Předsedající dozorce má za úkol řídit schůzky rady starších. Je odpovědný za dohled nad služebním shromážděním a zařizuje veřejné přednášky.¹⁰³

Tajemník má na starosti sborové záznamy a zajišťuje, aby ostatní starší byli dostatečně informováni o důležitých písemnostech.¹⁰⁴

Dozorce služby se stará o všechno, co nějak souvisí se šířením zvěsti organizace v obvodu, který je sboru přidělen. Dohlíží na službu služebních pomocníků, je odpovědný za dostatek literatury, dohlíží dle propracované kartotéky na to, že jsou navštěvováni lidé, u kterých je poznámka, že by měli být navštěvováni. Dozorce služby je členem „služebního výboru sboru“. Pravidelně navštěvuje skupiny sborového studia knihy a pronáší tam služební proslov. Pomáhá zvěstovatelům s opakovanými návštěvami a s vedením studia.¹⁰⁵

Dozorce školy teokratické služby se stará o knihovnu, která je v „Sále Království“, dohlíží na udržování záznamů souvisejících se studiem, vyučuje ve „škole teokratické služby“.¹⁰⁶

Dozorce sborového studia knihy je funkce, která má být svěřována starším. Pokud nejsou k dispozici, může tuto službu zastávat také služební pomocník, který se potom nazývá „služebník sborového studia knihy“. Hlavní úkol dozorce sborového studia je vedení tohoto studia. Sám má znát nejen odpovědi na studijní otázky, které bude klást, ale také důvody, které vedou ke kladení těchto otázek. Dalším úkolem je poskytovat vedení

¹⁰³ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 39–42.

¹⁰⁴ Srov. tamtéž.

¹⁰⁵ Srov. tamtéž.

¹⁰⁶ Srov. tamtéž.

v kazatelské službě. Spolupracuje s dozorcem služby, pomáhá zvěstovatelům a průkopníkům, aby odevzdali zprávy o kazatelské službě.¹⁰⁷

Městský dozorce je zřízen ve městech, kde je více než jeden sbor. Jmenován je na doporučení krajského dozorce odbočkou, pravomoc městského dozorce nepřesahuje rámec sboru.¹⁰⁸

Krajský dozorce zastává v organizaci vysoké postavení. Je to muž, vykonávající dozor až nad 25 sbory (kraj). Je nejbližším nadřízeným starším sboru a zprostředkovává styk s vedením organizace v zemi.¹⁰⁹ Krajský dozorce navštěvuje každý sbor dvakrát do roka a sleduje, jaké pokroky ve znalostech věrouky udělali a jak jsou schopni odpovídat na otázky. Krajské dozorce jmenuje vedoucí sbor. Je stanoveno, že sborové záznamy krajský dozorce kontroluje v úterý odpoledne. Ve sboru přednese několik projevů, ve kterých dává potřebné podněty k další činnosti. Každý kraj musí jednou ročně uspořádat krajský sjezd, přičemž krajský dozorce nese odpovědnost za průběh těchto sjezdů. Výkaz o své kazatelské službě posílá krajský dozorce přímo na odbočku, odkud také dostává uhrazeny náklady vyplývající z jeho inspekčních cest.¹¹⁰

Oblastní dozorce v organizaci zastává velmi vysoké postavení. Je to muž vykonávající dozor nad několika kraji (oblast) i nad krajskými dozorci.¹¹¹ V našich podmínkách jsou dva oblastní dozorce, jeden pro Čechy a jeden pro Moravu. Oblastního dozorce jmenuje opět odbočka, která jej pověří správou určitého počtu krajů. Předsedá krajským sjezdům a má na nich projev. Datum, kdy krajský sjezd proběhne, určuje odbočka. Po skončeném sjezdu podá odbočce zprávu, jak byl krajský sjezd přijat a jak proběhl. Popíše také informace o duchovním stavu kraje. Sám podává o své činnosti zprávu jednou měsíčně.¹¹²

Zónový dozorce spravuje tzv. zónu, kdy celý svět je rozdělen do deseti zón. Každá zóna zahrnuje několik odboček Společnosti. Původně byli „zónovými dozorci“ jmenováni pracovníci z kanceláře v Brooklynu a někteří dozorce odboček. Jmenovali se „zónoví služebníci“, nyní „zónoví dozorce“. V roce 1992 působilo jako „zónový dozorce“

¹⁰⁷ Srov. tamtéž, s. 42–45.

¹⁰⁸ Srov. tamtéž, s. 45–46.

¹⁰⁹ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou....*, s. 51–54.

¹¹⁰ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 46–49.

¹¹¹ Srov. tamtéž.

¹¹² Srov. tamtéž, s. 50–51.

30 lidí. „Zónový dozorce“ řeší problémy a otázky, které se s působením Svědků Jehovových v té které zóně vyskytují, dále zkoumá záznamy o činnosti odbočky.¹¹³

2.3.9 Služební pomocníci

Úřad „služebních pomocníků“ Svědkové Jehovovi dokládají tímto veršem Nového zákona: „Pavel a Timoteus, otroci Krista Ježíše, všem svatým ve spojení s Kristem Ježíšem, kteří jsou ve Filipech, spolu s dozorcí a služebními pomocníky“(Flp 1, 1). Text Nového zákona používaný v liturgických knihách toto místo překládá následovně: „Pavel a Timotej, služebníci Krista Ježíše, všem věřícím křesťanům spolu s představenými a jáhny ve Filipech“(Flp 1, 1).

Služební pomocníci ve sborech Svědků Jehovových pomáhají dozorcům a vykonávají řadu činností, čímž přispívají k rozvoji celého sboru. Činnosti, které mohou vykonávat, nemají patřit k vyučování, zato se mají každý měsíc podílet na kazatelské práci, zajišťují časopisy a literaturu, jsou pověřeni vedením účetnictví, záznamů, starají se o pódium v sále Království, ozvučení, úklid, údržbu a pracují jako pořadatelé na sborových shromážděních.

Pokud „služební pomocníci“ dobře a spolehlivě pracují, mohou být po nějaké době doporučení, aby sloužili jako starší.¹¹⁴

2.4 Vzdělávání v organizaci

V organizaci Svědků Jehovových se lze vzdělávat na mnoha úrovních. O základní, tj. teokratické škole bude podrobněji pojednáno v kapitole o sborových shromážděních. Dalšími druhy jsou „škola průkopnické služby“, „škola služby království“, „biblická škola Gilead“ a „škola služebního vzdělávání“.

Škola průkopnické služby byla zahájena v roce 1977 v USA, jedná se o dvoutýdenní školící kurz pro tzv. „průkopníky“.¹¹⁵

¹¹³ Srov. tamtéž, s. 52–53.

¹¹⁴ Srov. tamtéž, s. 54–58.

Škola služby království vznikla v roce 1959, kurzů se účastní krajští, oblastní a sboroví dozorcí. Z počátku kurz trval měsíc, později byl změněn na dva týdny. V kurzu se učí, jak lépe vykonávat kazatelskou službu, a probírají se mravní normy a jejich aplikace.

Biblická škola Gilead byla zřízena v roce 1943, jedná se o zvláštní školu pro tzv. misionáře, celým názvem „Biblická škola Strážné věže Gilead“. Absolventi této školy jsou vysláni do zemí po celém světě. Nejbližší takováto škola je v Německu v Selters, kde byla založena v roce 1981.¹¹⁶ Pobočkou této školy jsou „školy služebního vzdělávání“, ale ty přesto mají své vlastní osnovy.¹¹⁷

Škola služebního vzdělávání (bývá také někdy označovaná jako „škola dodatečného služebního vzdělávání“) vznikla v roce 1987. Škola je určena pouze pro muže ve věku 23–50 let, svobodné, vdovce, biblicky rozvedené, dobrého zdraví. Ve sboru mohou zastávat funkci služebních pomocníků a starších. Ve škole se učí tzv. „biblické nauky“ a organizační záležitosti. Osmítýdenní intenzivní kurs obsahuje předměty, které jsou zaměřeny na povinnosti starších a služebních pomocníků, organizaci a veřejné řečnictví.¹¹⁸ V České republice byla první „škola služebního vzdělávání“ otevřena 1. října 1998 nedaleko Jindřichova Hradce.¹¹⁹

2.5 Literatura Svědků Jehovových

Zásadní neboli klíčovou roli při kazatelské i sborové činnosti má tištěná literatura, ať již v podobě knih, časopisů, nebo traktátů. Svědek Jehovův dostává celosvětově stejný „duchovní pokrm“ od „věrného a rozvážného otoka“.

Z časopisů jsou to klíčová „Strážná věž“, „Probud'te se!“ a interní bulletin „Naše služba Království“.

¹¹⁵ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Svědkové Jehovovi — Hlasatelé Božího Království*, s. 300.

¹¹⁶ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Musí být všichni praví křesťané Božími služebníky?, s. 21–23.

¹¹⁷ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. První ovoce nové školy, s. 28–31.

¹¹⁸ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 109–119.

¹¹⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. První ovoce nové školy, s. 28–31.

Z hlediska oficiálního využití v tuto chvíli stále ještě okrajovou roli pro organizaci hrají informační elektronická média v čele s Internetem¹²⁰ či sociální fóra jako např. facebook.

Ve sboru se vedou přesné záznamy o tom, jaká literatura je k dispozici, kolik jí mají skladem, nebo kolik jí mají objednat. V časopise „Naše služba Království“ jsou vždy upozorněni na to, jaká nová literatura se chystá.¹²¹

Literaturu, ať již hlavně časopisy nebo i knihy, využívají při své kazatelské činnosti. O tom, jakou literaturu kdo použije, nerozhodují lidé sami, ale jelikož vše konají organizovaně, tak v „Naší službě Království“ je vždy dopředu oznámeno, které publikace se v kazatelské službě budou daný měsíc využívat.¹²² Seznam nejčastěji používané literatury je v příloze 3.

Zvláštním, přitom velmi důležitým druhem tiskoviny Svědků Jehovových jsou „ročenky“. Jedná se o statistické sborníky, které přinášejí informace o celosvětové organizaci Svědků Jehovových vždy za uplynulý rok. Organizace klade na sběr dat o službě, studiu, docházce, tiskovinách vydaných, nebo distribuovaných velký důraz, protože tato data jsou poté zpracována do ročenky.

2.5.1 Strážná věž hlásající Jehovovo Království

Je to hlavní časopis Svědků Jehovových, který vychází jednou za 14 dnů. V červnu 2008 vyšel v nákladu 37 100 000 výtisků celkem ve 114 jazycích.

Je to hlavní věroučný prostředek a organizační nástroj závazný pro všechny členy organizace na celém světě. Skrze něj se především šíří věrouka směrem od „věrného a rozvážného otroka“ k pravým ctitelům Jehovy. Nesouhlas či pochybnosti s informacemi uvedenými v časopise jsou hodnoceny jako projev odpadlictví, vedoucí k vyloučení z organizace.¹²³

¹²⁰ Oficiální stránky společnosti: <http://www.watchtower.org/>.

¹²¹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 133.

¹²² Srov. tamtéž, s. 100–101.

¹²³ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou.....*, s. 51–54.

Strážná věž začala vycházet v roce 1879 pod názvem „Sionská Strážná věž a zvěstovatel přítomnosti Kristovy“¹²⁴, vydávat ji začal Charles Taze Russel v nákladu 6 tisíc výtisků.

Některé články, které v časopise vycházejí, jsou určeny ke sborovému studiu, pochopení textu je kontrolováno pomocí následných otázek. Časopis je čtenářům předkládán jako bezchybný, neomylný zdroj, který žádný smrtelník nemůže opravit. Jakmile někdo poukáže na chybu, znamená to, že je chytřejší než „Matka organizace“ a neprojevuje dostatek pokory.¹²⁵

Když Raymonda Franze předvolali k „biblickému napravování“, vypadalo to tak, že se jen odvolávali na časopis Strážná věž. Ptali se, zda přijímá to, co je tam napsáno a podřizuje se vedení organizace. Takovou nepochopitelnou moc má v organizaci časopis Strážná věž.¹²⁶

2.5.2 Probud'te se!

Je to další z časopisů Svědků Jehovových, který je volně dostupný pro veřejnost. Začal vycházet 1. října 1919 pod názvem „Zlatý věk“. Později, tj. v roce 1937, se název změnil na „Útěcha“ a 22. srpna 1946 na současné „Probud'te se!“.¹²⁷ Česky začalo „Probud'te se!“ vycházet až od 1. července 1990.

Také v tomto časopise, kde vycházejí i méně „závažné“ články, jsou informace o nabízených knihách a publikacích. Pokud je nějaká literatura nabízena, není u ní uvedena cena. Pokud čtenář napíše do organizace a opomene přispět, tak mu organizace publikaci nepošle, ale vyšle za ním na uvedenou adresu místní členy organizace, kteří mu taktně navrhnou, že na publikaci může také přispět.¹²⁸

A jak časopis „Probud'te se!“ charakterizují sami Svědkové Jehovovi? Píší:
„*Probud'te se!* se zabývá běžnými problémy a snaží se poskytnout praktickou pomoc těm,

¹²⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Strážná věž a Probud'te se! – Aktuální časopisy pravdy, s. 21.

¹²⁵ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 92.

¹²⁶ Srov. FRANZ, R. *Krise svědomí*, s. 264–306.

¹²⁷ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Strážná věž a Probud'te se! – Aktuální časopisy pravdy, s. 20–25.

¹²⁸ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 490.

kdo v každodenním životě stojí před velkými i malými úkoly. Pokud byste rádi věděli, jak může pomoci Bible, spojte se se Svědky Jehovovými, kteří *Probud'te se!* rozšiřují, nebo napište na vhodnou adresu z těch, které jsou uvedeny v tiráži.“¹²⁹

2.5.3 Naše služba Království

Jak již bylo uvedeno, jedná se o interní bulletin Svědků Jehovových. Časopis není určen ke standardnímu rozdávání, ale má sloužit sborům k povzbuzení a pomoci při jejich kazatelské službě. Počet výtisků je evidován a dodáván v počtu, který je dělitelný osmi.¹³⁰ Bulletin se nemá dostat do rukou vyloučeným členům z organizace.¹³¹ Časopis vystřídal již řadu názvů. Nejprve se jmenoval „Instrukce“, poté „Bulletin“, následovala „Služba Království“ a poslední název je „Naše služba Království“.¹³² Tento interní bulletin s pokyny ke službě je vydáván jednou za měsíc.¹³³

V časopise vychází mnoho informačních rad, pokynů a návodů, jak se chovat při kazatelské službě, jaké úvody hovorů používat, jak hovor dále vést a kam jej směřovat. V časopise je také zveřejněn program „služebního shromáždění“ na každý týden.¹³⁴

2.5.4 Překlad Nového světa Svatých písem

Jedná se o překlad silně upravené Bible, dokončený Svědky Jehovovými v roce 1961. Vytvářen byl v letech 1950–1960. Česky vyšel v roce 1991. Vytvořen byl těmito muži z ústředí v Brooklynu: F. W. Franzem, N. H. Knorrem, A. D. Schroederem, M.

¹²⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Uvítali byste návštěvu?*, s. 32.

¹³⁰ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Schránky otázek 1964-1990 – Kolik výtisků „Služby Království“ by měl sbor dostávat?*, s. 8.

¹³¹ Srov. *tamtéž*, s. 23.

¹³² Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Zkoušení a prosévání v dnešní době*, s. 30.

¹³³ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 450.

¹³⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 64–67.

Henschelem a G. D. Gangasem. Oficiálně nikdy a nikde nebyli překladatelé jmenováni! Bylo vydáno toto vysvětlení: „Muži, kteří tvoří překladatelský výbor, dali najevo, že si přejí zůstat anonymní a že nechtějí, aby jejich jména byla uveřejněna ani za jejich života, ani po jejich smrti. Účelem překladu je vyvyšovat jméno živého a pravého Boha.“¹³⁵

Tento překlad není přijímán křesťany a odbornou veřejností pro svou zaujatost. Mnohá místa v biblickém textu dokazují, že „přání bylo otcem překladu“. Při překládání se řídili pravidlem: „Kontext určuje smysl“.¹³⁶

Mezi hlavní výhody tohoto překladu, které organizace obzvláště vyzdvihuje, patří používání Božího jména, a dále, že: „Používá prosté, moderní řeči, je ve svém podání co nejjednodušší a přesně tlumočí rod, vid nebo stav vyjádřený hebrejskými a řeckými slovesy. Těmito a ještě jinými způsoby Překlad nového světa v moderním jazyce mocně vyzdvihuje sílu, krásu a smysl původních spisů.“

To, že věrouka utvářela překlad, je nejlépe patrné kupříkladu na slovu „kříž“, který Svědkové Jehovovi překládají jako „mučednický kůl“. Takto zní biblický verš 1. listu Petrova: „Sám vynesl naše hříchy ve svém vlastním těle na kůl, abychom skoncovali s hříchy a žili pro spravedlnost. A jeho podlitinami jste byli uzdraveni“(1 Petr 2, 24). Text používaný v liturgických knihách toto místo překládá následovně: „On sám na svém těle vynesl naše hříchy na dřevo kříže, abychom byli mrtví hříchům a žili spravedlivě. Jeho ranami jsme uzdraveni“(1 Petr 2, 24).

Dalším příkladem mohou být Ježíšova slova v „Překladu nového světa“: „A on mu řekl: „Vpravdě ti říkám dnes: Budeš se mnou v ráji“(Lk 23, 43). Pro změnu text „Jeruzalémské bible“ toto místo překládá: „A on mu řekl: „Vpravdě ti říkám, dnes budeš se mnou v ráji“(Lk 23, 43).

Místo v Janově evangeliu, kde se hovoří o Slově jako Bohu, Svědkové Jehovovi překládají velmi podobně, jen zamění velké písmeno za malé: „Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Slovo bylo bohem“(Jan 1, 1). Text používaný v liturgických knihách místo překládá takto: „Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo byl Bůh“(Jan 1, 1).

¹³⁵ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Milník pro ty, kdo milují Boží slovo, s. 28.

¹³⁶ Srov. REMEŠ, P. *Svědkové Jehovovi - historický přehled*, s. 14–15.

K lepšímu pochopení Bible mají Svědkové Jehovovi mnoho doplňující literatury. Mezi hlavní patří: „Studie o Písmu“, „Hlubší pochopení Písma“, „Rozmluvy z Písem“ a „Zjevení – jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!“.

„Studie o Písmu“ (Studie Písem) se skládá se šesti dílů, jimiž jsou: „Božský plán věku“ (1886), „Čas se přiblížil“ (1889), „Přijď Tvé Království“ (1891), „Den pomsty“ (1897), „Smíření mezi Bohem a člověkem“ (1899), „Nové stvoření“ (1904).¹³⁷

„Hlubší pochopení Písma“ je dvousvazkovou biblickou encyklopedií. V roce 1965 začala pětičlenná redakční skupina pracovat na biblickém slovníku vytvořeném Svědky Jehovovými. Práce trvala šest let a v roce 1971 vyšlo dílo nazvané „Pomůcka k porozumění Bible“. Kniha vyšla znovu v roce 1988 tentokrát už pod názvem „Hlubší pochopení Písma“. Český překlad vyšel v roce 1998.¹³⁸

Kniha „Rozmluvy z Písem“ je svým zpracováním zvláštní. Kapitoly se skládají z jednotlivých klíčových teologických pojmů, na začátku je vždy uvedena definice a po ní následují nejběžnější otázky, se kterými se svědek může při své kazatelské službě u lidí setkat. Po otázce samozřejmě následuje podrobná odpověď.

V literatuře, ve Strážné věži, či rozhovorech se Svědky Jehovovými lze nalézt či slyšet upozornění o prvořadě úloze a autoritě Písma svatého, ale je třeba si uvědomit, že je to vždy s ohledem na učení „věrného a rozvážného otroka“ a stanovisko „organizace“. Strážná věž k tomu říká: „Z hlediska tohoto nedílného spojení s křesťanskou teokratickou organizací je Bible organizační knihou a nelze ji plně porozumět, pokud nemáme na mysli teokratickou organizaci. Stejně jako Bible musí být i všechny ovce v Božím stádu zaměřeny na organizaci.“¹³⁹

2.6 Život sboru

2.6.1 Sborová shromáždění

Ke sborovým shromážděním se Svědkové Jehovovi scházejí v tzv. „sálech Království“. Program shromáždění je daný a informace o něm starší získávají z časopisu

¹³⁷ Srov. tamtéž, s. 6–7.

¹³⁸ Srov. STRÍBRNÝ, J. Raymond Victor Franz – životopis.

¹³⁹ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 96.

„Naše služba Království“, či z dopisů od odbočky. Skrze tato sborová shromáždění ke členům organizace proudí duchovní pokrm od „věrného a rozvážného otroka“.

Do konce roku 2008 se sbor Svědků Jehovových scházel třikrát týdně.

V jednotlivých dnech probíhaly následující akce: veřejné přednášky spojené se studiem časopisu *Strážná věž*; sborové studium knihy; teokratická škola a služební shromáždění, na kterém se prakticky procvičovaly různé možné situace.

Od roku 2009 se počet shromáždění snížil na dvě setkání za týden. Došlo ke sloučení studia knihy (Bible) a teokratické školy a služebního shromáždění.

Účastníci sborových shromáždění jsou vždy formálně – společensky oděni. Svědkové Jehovovi se při shromážděních oslovují bratře a sestro. Důraz na organizaci je znát také v tom, že i při sborových shromážděních je sčítána návštěvnost a výkazy jsou odesílány do odbočky.

Veřejné shromáždění spojené s přednáškami je určené nejen pro členy organizace, ale je přístupné i široké veřejnosti. Přednášky jsou koncipovány tak, aby oslovily i lidi vně organizace. Pokud je ve sboru dostatek řečníků, může být veřejná přednáška každý týden.

Studium *Strážné věže* se od veřejné přednášky liší formou, kterou jsou informace předkládány. Studium *Strážné věže* se vede formou otázek a odpovědí, přičemž se shromáždění aktivně účastní. Některé články jsou ve *Strážné věži* připraveny právě pro toto každotýdenní sborové studium a obsahují podrobný rozbor tématu s kontrolními otázkami. Na tato setkání se mají členové organizace důkladně připravit samostudiem doma, aby se mohli na samotném sborovém shromáždění aktivně zapojovat. Na toto sborové studium *Strážné věže* je kladen velký důraz, protože na něm je důkladně formována a organizována víra pravých ctitelů Jehovy.¹⁴⁰

Služební shromáždění je zaměřeno na kazatelskou činnost. Program na každý týden vychází v interním bulletinu v „Naší službě Království“. Předsedající dozorce obsah projde a přidělí jednotlivé úkoly. Je kladen důraz na to, aby program byl probrán tak, jak je předepsán. Na služebních shromážděních se také rozebírají články z různých publikací Svědků Jehovových. Účast na těchto shromážděních je prezentována jako nezbytný předpoklad k dobrému vykonávání kazatelské činnosti. Na těchto shromážděních je program sestavován s ohledem na pět typů cílů. První je povzbuzení a podpora k veřejné

¹⁴⁰ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 59–77.

službě, ať již na ulici, nebo při obcházení jednotlivých domů a bytů; druhý je naučit Svědky Jehovovy provádět opětovné návštěvy u lidí; třetím cílem je nácvič domácích biblických studií s nasměrováním k Jehovově organizaci; čtvrtým cílem je naučit Svědky Jehovovy neformální práci v terénu; pátým cílem je ukázat, jak pomoci novým zájemcům stát se členem organizace.¹⁴¹

Teokratická škola má pomáhat členům sboru, aby uměli účinněji mluvit s jinými o Božím království. Studenti mívají vzájemně před sebou proslovy na biblická témata. Každoročně je centrálně vydáván „Program teokratické školy“, kde je uvedeno, jaká témata se budou probírat. Do školy se má přihlásit každý, kdo je aktivně spojen se životem sboru.¹⁴²

Sborové studium knihy probíhá ve shromáždění v menších skupinkách, kde se může scházet několik jednotlivců nebo rodin. Většinou se scházejí v bytech nebo rodinných domech. Studium vede „dozorce sborového studia knihy“, nebo „služební pomocník“. Při studiu se používá Bible spolu s nějakou další knihou vydanou organizací. Studium je vedeno stejně jako studium Strážné věže, přečte se odstavec, následuje otázka či otázky. Na konci látku starší shrne pro lepší zapamatování.¹⁴³

Významným sborovým shromážděním je tzv. „Památná slavnost v sálech království“, která se koná jen jednou za rok při výročí Ježíšovy smrti. Svou nebeskou nadějí při „památné slavnosti“ dává ostatek¹⁴⁴ najevo tím, že si berou z chleba a vína. Zbývající členové organizace jsou pouhými pozorovateli (stav k 1990). Ti se radují z „pouhé“ vyhlídky na věčný život v pozemském ráji.¹⁴⁵

Toto rozdělení vychází z dělení na „dvě třídy“, kdy jedni mají tzv. nebeskou naději, tedy „144 000 vyvolených“, a druzí, nazývaní „jiné ovce“, tedy ti, kteří mají tzv. pozemskou naději.

¹⁴¹ Srov. tamtéž.

¹⁴² Srov. tamtéž.

¹⁴³ Srov. tamtéž.

¹⁴⁴ Dnes na zemi žijící svědkové (asi 8800 lidí), kteří patří mezi pomazané (144 000).

¹⁴⁵ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou.....*, s. 51–54.

2.6.2 Místa pro shromáždění

Sborové shromáždění a akce Svědků Jehovových se konají v tzv. „sálech Království“. Jsou to budovy a prostory, které jsou většinou v majetku jednotlivých sborů. V jiných státech se toto může lišit, neexistuje na to jednotná direktiva. Sály Království jsou bez umělecké výzdoby, tzn. nejsou v nich ani sochy či obrazy.

Sbírky na provoz sálu Království jsou realizovány tak, že je v sále statická schránka, kde mají návštěvníci možnost přispět. Vnitřek i okolí sálu by měly být vždy vhodně upraveny, činnosti, které je třeba provést, jsou vypsány na seznamu činností.

Sál může být využit ke svatbám či pohřbům, vždy ale se souhlasem služebního výboru sboru. Při shromážděních v sále jsou určeni pořadatelé, kteří se starají o organizaci, uvádění přichozích, záznam statistik apod.

Při výstavbě nových sálů Království pomáhají sbory či odbočky s lepší finanční či ekonomickou situací těm slabším. Na výstavbu a renovaci sálů Království dohlíží regionální stavební výbory, kdy výbor tvoří starší, kteří mají zkušenosti v odborných profesích.¹⁴⁶

V sálech Království funguje knihovna, která má shromažďovat všechny dostupné publikace Svědků Jehovových, různé překlady Bible, konkordance, slovníky, encyklopedie a další literaturu.¹⁴⁷

Svědkové Jehovovi pořádají velká shromáždění, která nazývají sjezdy. Jsou krajská, oblastní, celostátní a mezinárodní.

Při těchto velkých shromážděních, kterými jsou sjezdové dny a krajské sjezdy, se často pronajímají místní areály. Pokud takové objekty nejsou dostupné, je možné pořídit budovu, která se nazývá sjezdový sál. Rozhodnutí pořídit takovou budovu musí udělat místní odbočka. Na provoz sjezdového sálu dohlíží výbor sjezdového sálu, který jmenuje odbočka. Sjezdový sál je možno využít i na jiné činnosti, například pro školu služebního vzdělávání, pro zvláštní schůzky s cestujícími dozorcí apod.¹⁴⁸

Každý rok se sbory shromáždí k jednodennímu sjezdovému dni a dvoudennímu krajskému sjezdu. Na sjezdových dnech probíhají pravidelně také křty nových členů.

¹⁴⁶ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 119–126.

¹⁴⁷ Srov. tamtéž, s. 59–77.

¹⁴⁸ Srov. tamtéž, s. 123–125.

Krajský sjezd má schválený program, ve kterém se vyskytují proslovy, rozhovory, divadelní představení, interview atd.

Jednou za rok se také Svědkové Jehovovi shromáždí k oblastnímu sjezdu, který je organizován jako třídní. Sjezdy se mohou konat i na celostátní úrovni, periodicky se také konají mezinárodní sjezdy.

Oblastní, celostátní i mezinárodní sjezdy často slouží k tomu, že se na nich objasní nějaké nové porozumění biblické pravdě, představí se významné publikace a samozřejmě na nich probíhají také křty.¹⁴⁹

2.6.3 Úlohy ve sboru

Všichni, kdo jsou nebo touží být pravými Jehovovými ctiteli v organizaci, mají výsadu oznamovat dobrou zvěst o Království. Takovýto člověk se nazývá zvěstovatel. Sborovými zvěstovateli jsou všichni členové sboru, nemusejí být ještě ani pokřtěni a už se mohou účastnit kázání dům od domu.¹⁵⁰

Pokud jsou nepokřtěni, nazývají se nepokřtění zvěstovatelé. Takovýto člověk nebyl dosud pokřtěn v Jehovově organizaci, ale už vykonává kazatelskou službu a splňuje základní požadavky organizace.¹⁵¹

Další službou je tzv. průkopnická služba. Průkopníkem je příkladný pokřtěný člen organizace (muž i žena), který si vše uspořádal tak, aby mohl alespoň 70 hodin měsíčně strávit kázáním dobré zprávy o Království. Organizace doporučuje, aby si průkopník našel práci na poloviční úvazek, protože život průkopníka se netočí kolem zaměstnání. Průkopník se soustředí na svou službu.¹⁵² Průkopnická služba se rozděluje na „pomocné průkopníky“, „pravidelné průkopníky“ a „zvláštní průkopníky“.

¹⁴⁹ Srov. tamtéž, s. 73–75.

¹⁵⁰ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 110–111.

¹⁵¹ Srov. tamtéž, s. 180–182.

¹⁵² Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Mladí, čeho chcete v životě dosáhnout?*

Pomocný průkopník je jmenován nejméně na 1 měsíc, na několik po sobě jdoucích měsíců nebo na dobu neurčitou. Někteří se na tuto službu hlásí v období prázdnin nebo dovolené.¹⁵³

Pravidelný průkopník musí úzce spolupracovat se svým sborem, musí být některým ze starších doporučen ke jmenování pravidelným průkopníkem, musí být nejméně šest měsíců pokřtěn, musí dodržovat pevné morální zásady a má být schopen plnit účelný časový plán, který mu pomůže splnit daný počet hodin.

Zvláštní průkopníci jsou vybíráni z „pravidelných průkopníků“, kteří dosahují ve službě výborných výsledků. Zvláštní průkopníci slouží tam, kam je odbočka pošle, dostávají příspěvek na úhradu výdajů s pobytem na místě, kam jsou posláni.¹⁵⁴

2.7 Metody a formy kazatelské služby

Kazatelská služba je druh práce, při které členové organizace nabízejí literaturu nebo s lidmi vedou tzv. „domácí biblická studia“. O těchto činnostech pořizují pečlivé záznamy, podle nichž jsou oni i organizace hodnoceni. Nepovažují je za pouhý výkaz lidem, ale Jehovovi, který podle toho uděluje své požehnání.¹⁵⁵

Organizace vybízí své členy, aby vyhledávali každou vhodnou chvíli ke kázání dobré zprávy o Království druhým lidem. Před samotnou kazatelskou službou je tzv. „schůzka před svědeckou službou“, na níž se má rozebírat nějaký biblický verš, jenž se vztahuje ke kazatelské službě. Poskytují se zde rady, jak se vypořádat s určitou situací, se kterou se kazatel může při službě setkat. Schůzka má trvat 10–15 minut.¹⁵⁶

Nejdůležitější a preferovaná forma kazatelské služby je „kázání dům od domu“.¹⁵⁷ Jedná se o systematickou formu, se kterou se dá metodicky zpracovat určité území či zeměpisná plocha. V tomto druhu kazatelské služby většinou slouží vždy dva lidé spolu. Organizace doporučuje, aby Svědci Jehovovi přicházeli do domácností spíše pozdě

¹⁵³ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 112–114.

¹⁵⁴ Srov. tamtéž.

¹⁵⁵ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou....*, s. 51–54.

¹⁵⁶ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 72.

¹⁵⁷ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 177–199.

odpoledne nebo navečer, protože lidé jsou přístupnější než dopoledne.¹⁵⁸ R. Franz uvádí, že ve Strážné věži z 1. července 1955 na straně 409 vyšlo: „Ten, kdo se zasvěcuje, musí být v rozsahu svých schopností svědkem dům od domu, stejně jako jím byl Kristus Ježíš a apoštolové, a i v jiných oblastech musí být svědkem a hlasatelem teokratického království spravedlnosti.“¹⁵⁹

Další forma je „pátrání po těch, kdo si to zaslouží“. To spočívá ve vydávání svědectví v přiděleném obvodu při každé vhodné příležitosti, ať již formální nebo neformální. Může to být na pracovišti, na ulici, v parku, ve veřejných dopravních prostředcích, v obchodě nebo v knihovně. Díky tomu se mohou dobrou zprávou o Království dozvědět i lidé, které je obtížné zastihnout doma. Při kazatelské činnosti je vhodné nabízet časopisy Strážná věž a Probuďte se!¹⁶⁰. Je možné navázat rozhovor na některé téma nacházející se v časopise, nebo využít podnět z „Naší služby o Království“.¹⁶⁰

Pokud oslovený člověk projeví o časopis zájem, je třeba mu nabídnout, že jej navštívíme doma. Tato forma se jmenuje „vykonávání opětovných návštěv“. Pokud je návštěva naplánována na vhodnou dobu, je možné, že se podaří zahájit domácí biblické studium. Toto domácí studium může trvat řadu týdnů, měsíců, či dokonce rok, až pak teprve bude možná splňovat požadavky pro křest. Nejsnazší je vést studium na základě některé publikace Svědků Jehovových, která je určena k tomuto účelu. Budeme-li pomáhat zájemcům uznávat Jehovovu organizaci, budou dělat duchovní pokroky. Je třeba jim hned od počátku ukázat, že Jehova své dílo na zemi koná pomocí organizace.¹⁶¹

Organizace při kázání postupuje systematicky, proto sbory i jednotliví zvěstovatelé pracují na základě přidělených obvodů. Obvody přiděluje odbočka, která řídí kazatelskou službu v zemi. Na propracování obvodu dohlíží dozorce služby, přesné záznamy o kazatelské službě vede některý služební pomocník. Je možné, pokud je obvod rozsáhlý, požádat o tzv. osobní obvod, který je např. blízko bydliště.¹⁶²

¹⁵⁸ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 92–95.

¹⁵⁹ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 180.

¹⁶⁰ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 95–108.

¹⁶¹ Srov. tamtéž.

¹⁶² Srov. tamtéž.

Zvláštní formou služby je tzv. „služba v Bételu“. Označuje se takto služba v některé z odboček (bétel – Boží dům) Svědků Jehovových. Nepracuje se za mzdu, ale za stravu a ubytování, s minimálním příspěvkem na úhradu osobních výdajů. Pracuje se šest dní v týdnu. Bétel je také někdy v organizaci označován jako „Střediska teokratické činnosti“. V těchto odbočkách se vyrábí a rozšiřuje literatura Svědků Jehovových. Z bételu v Brooklynu vedoucí sbor dohlíží na všechny sbory po celém světě.¹⁶³

2.7.1 Hlášení o kazatelské službě

Organizace se pokouší vést přesné záznamy o své kazatelské činnosti, aby důkladně „vydala svědectví, dříve než přijde konec“.¹⁶⁴ Svědek, který působí jako tzv. „zvěstovatel“, nebo i jako „nepokřtěný zvěstovatel“ vždy na konci měsíce vypracovává „zprávu o kazatelské službě“.

V této zprávě člen organizace udává, kolik knih, brožur, jednotlivých časopisů (přesně dle typu) rozdal osobám, které nejsou členy organizace. Další údaj je „opětovné návštěvy“, který udává, kolik opětovných návštěv bylo vykonáno u lidí, kteří již projeví určitý zájem. Svědek Jehovův musí podat přesnou zprávu o tzv. „hodinách ve službě“, které obsahují celkový čas, který strávil ve službě na ulici, ve službě dům od domu, na opětovných návštěvách, při veřejném vydávání svědectví atd. Pro členy organizace jsou stanoveny kvóty, které mají na různých pozicích splnit. Čas na občerstvení se do „hodin ve službě“ započítávat nesmí...¹⁶⁵

Zpráva o kazatelské službě, kterou podává každý člen jednou měsíčně, se zpracovává a zapisuje do „karty Zpráva sborového zvěstovatele“, která je součástí sborového archívu. Pokud se člen organizace přestěhuje do nového bydliště, tajemník nového sboru požádá o zaslání právě této karty.¹⁶⁶

¹⁶³ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou...*, s. 51–54.

¹⁶⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 84.

¹⁶⁵ Srov. tamtéž, s. 86–87.

¹⁶⁶ Srov. tamtéž, s. 87–88.

Na základě zprávy o kazatelské činnosti se za celý sbor vypracovává zpráva o kazatelské službě, která je zaslána na odbočku.¹⁶⁷ Odbočka zprávu s počtem hodin strávených ve službě, rozšířenou literaturou a finančním vyúčtováním zašle do centrály do Brooklynu. Tam se vypracuje celosvětová zpráva, která se dále analyzuje a vyhodnocují se poklesy či zpomalení činnosti.¹⁶⁸

2.8 Členství v organizaci

2.8.1 Příchod do organizace

Stát se členem organizace může v zásadě kdokoli, jediným omezením je duševní neschopnost či nemoc. Samotné členství je započato křtem, ale i před ním je možno do sboru docházet a podílet se na zvěstovatelské službě (nepokřtěný zvěstovatel).

Uchazeč o křest musí splňovat mravní předpoklady, žít spořádaným životem, musí se aktivně seznamovat s učením Svědků Jehovových, docházet do sboru a aktivně se zapojovat do jeho života. Pokud jeho přesvědčení o nastoupené cestě trvá, starší s ním provedou důkladný rozhovor (nemá trvat déle než 10 minut), kdy přezkoumají jeho postoje a názory.¹⁶⁹ Pokud schválí jeho rozhodnutí nechat se pokřtít, rozhodnou o datu křtu.

Křest se provádí úplným ponořením, které symbolizuje skoncování se stávajícím životem a počátek nového bytí. Křtem se člověk veřejně hlásí k Jehovovi a jeho organizaci. Křty většinou probíhají na sjezdech, ale teoreticky může křtít starší i mimo tyto akce.

¹⁶⁷ Srov. tamtéž, s. 88–91.

¹⁶⁸ Srov. FRANZ, R. *Hledání křesťanské svobody*, s. 165.

¹⁶⁹ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, s. 180–218.

2.8.2 Odchod z organizace

Odchod z organizace se může uskutečnit několika způsoby. Člen může odejít sám dobrovolně – „opuštění společenství,“ např. že nesouhlasí s nějakou částí učení, nebo také může být vyloučen.

U vyloučeného člena se mluví o tzv. odnětí pospolitosti, což je trest udělovaný organizací. Uděluje se, pokud provinilec svého činu nelituje a nečiní pokání. Vyloučený se může odvolat, což organizace prezentuje jako velkou laskavost vůči provinilci. Jako další krok následuje oficiální oznámení o „odnětí pospolitosti“. Členové sboru jsou poté upozorněni, že by se s touto osobou měli přestat stýkat.¹⁷⁰

Na bývalé členy je pohlíženo jako na odpadlíky. Za nejnebezpečnější jsou považováni ti lidé, kteří se s organizací rozejdou naukově. Před těmi jsou ostatní Svědkové Jehovovi varováni, je jim zakazován jakýkoliv kontakt s nimi, stejně jako s každým, kdo odejde s organizace. Jestliže někdo tento zákaz poruší, sám se vystavuje postihu.¹⁷¹

S jakou zlobou členové organizace pohlíží na odpadlíky, nejlépe doloží tato slova, která popisují, jak s nimi budou jednat během Armageddonu: „Obecné zákony nám nedovolují tyto zrádce zabít. Když ale nastane doba Božího zákona, tj. zákona Strážné věže, budou bez rozdílu pozabíjeni. Prozatím je třeba s nimi jednat tak, jako by už ani nežili.“¹⁷²

Přestupky členů organizace hodnotí tzv. „právní výbor“, což je komise tří či více mužů, obvykle starších sboru. Tito hodnotí přestupky člena sboru a rozhodují o jeho vyloučení z organizace.¹⁷³

Vyloučený člen z organizace může požádat o znovupřijetí. Pokud dá jasně najevo lítost a dostatečně dlouhou dobu ukazuje, že se změnil, může být do sboru opět přijat. Žádost o znovupřijetí musí být písemná a zabývá se jí právní výbor. Po zrušení odnětí pospolitosti následuje oznámení ve sboru.¹⁷⁴

¹⁷⁰ Srov. tamtéž, s. 154.

¹⁷¹ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou....*, s. 51–54.

¹⁷² Srov. SCHNELL, W. J. *Tricet let otrokem Strážné věže*, s. 23.

¹⁷³ Srov. NOVOTNÝ, O. *Za cizím však nepůjdou....*, s. 51–54.

¹⁷⁴ Srov. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizované konáme Jehovovu vůli*, s. 156–157.

3 INTERVIEW

V této kapitole chci ukázat život náboženské organizace Svědků Jehovových na dvou lidech. Prvním dotazovaným bude minulý člen organizace Svědků Jehovových, druhým dotazovaným je současný člen organizace.

Oba dva jsou muži podobného věku a profesního zaměření. Do organizace Svědků Jehovových se dostali ve stejné době. Oběma respondentům jsem otázky poskytl dopředu před samotným interview, oba dotázané jsem upozornil na možnost neodpovědět na ty otázky, které se jim zdají příliš osobní či nemístné.

Otázky a odpovědi mají poukázat rozdílnost postojů a vnímání života v náboženské organizaci Svědků Jehovových.

3.1 Minulý člen Svědků Jehovových

V této části je dotazovaným muž středního věku, úplného středního vzdělání technického směru, který byl 17 let členem organizace. V určitém období působil v organizaci jako služební pomocník.

Otázka: Jak, kdy (v dětství?) jste se ke Svědkům Jehovovým dostal? Kde jste Svědky Jehovovy potkal? Znal jste Svědky před vstupem do organizace? Jak jste je vnímal?

Odpověď: Ke Svědkům Jehovovým jsem se poprvé dostal v 17 letech. Setkání s nimi bylo zprostředkované přes mé přátele, do té doby jsem o nich v podstatě nic zásadního nevěděl. Poznal jsem je a vnímal jako nekonformní, příjemné a spolehlivé lidi, kteří se navíc silně odlišovali ze zaběhnutých standardů platných v té době, a které se mi také nelíbily.

Otázka: Bylo pro Vás těžké stát se Svědkem Jehovovým? Jak to vnímali Vaši blízcí, kteří nebyli Svědci? Stýkal jste se v době, kdy jste byl v organizaci Svědků Jehovových s nimi?

Odpověď: Stát se členem takové organizace není pro člověka vůbec snadné. Rodina a blízcí do organizace nepatřili, byli proti mému vstupu a snažili se mě od něj všemožně odradit. Jejich snaha působila přesně opačně, stavěl jsem se na zarputilý odpor, protestoval jsem a brzy jsme spolu omezili styky.

Otázka: Jak probíhala příprava na křest? Kde se Váš křest uskutečnil?

Odpověď: Příprava na křest probíhala standardním způsobem předepsaným organizací, musel jsem zvládnout správné odpovědi na desítky naukových otázek a zřít se zvyklostí, které se neslučovaly se životem organizace. Křest se uskutečnil, tak jako většinou, na jednom ze sjezdů.

Otázka: Kdy, za jakých okolností a proč jste odešel (byl vyloučen) z organizace Svědků Jehovových? Byl pro Vás odchod z organizace obtížný? Pomohli Vám Vaši blízcí? Jak se k Vám zachovali Vaši spolubratři a spolusestry?

Odpověď: Jedním z důvodů, nebo spíše pomyslnou poslední kapkou byly velmi bolestné a obtížné problémy v rodině, které vyvrcholily mým odchodem z organizace v roce 2008. Odchod byl velmi, velmi obtížný, protože „venku“ mne nikdo nečekal, žádní blízcí nepomohli, protože už zkrátka žádní nebyli, což bylo výsledkem mé dlouholeté intenzivní práce a postojů k nim. Ostatní věřící ve sboru se zachovali přesně tak, jak se chovat mají, přestali se se mnou stýkat a bavit, ignorovali mne, neodpovídali na pozdrav.

Otázka: Jak se dnes díváte na uspořádání organizace Svědků Jehovových? Byl a je tento model založen na biblických základech prvotní církve?

Odpověď: Vnímám je jako do detailu propracované a zorganizované, postrádající nějaká „hluchá“ místa. Některé novozákonní principy byly převzaty, ale většinou je model organizace vybudován tak, aby odpovídal co nejvíce ideologickým cílům a napomáhal maximálně ovládnout životy lidí v organizaci.

Otázka: Jak dnes vnímáte newspeak Svědků Jehovových?

Odpověď: Místy teď už úsměvně, ale celkově jako na systém a projev propagandy, který vznikl v době, kdy organizaci ovládali charismatičtí vůdci. Organizace se není ze své podstaty schopná těchto „podivností“ vzdát. K určitému minimálnímu posunu přece jen dochází, například funkce dozorce se místy pojmenovává jako koordinátor.

Otázka: Souhlasil jste bezvýhradně se vším, co Vám organizace předkládala, měl jste pochyby, světil jste se s nimi někomu?

Odpověď: Zprvu nesouhlasil, některé věci se mi zdály divné, nelogické, ale později jsem se naučil se vším souhlasit. Pochybnosti jsem vytlačoval, až je zcela zapudil. Nějaké svěřování, to se v organizaci nedělalo, protože jednotliví členové si moc nevěřili.

Otázka: Vzpomínáte si na něco, co jste chtěl v organizaci změnit, znal jste někoho, kdo o nějakou změnu usiloval?

Odpověď: V prvních letech mne nějaké takové úvahy napadaly, pak jsem pochopil, že změny zdola jsou naprosto nemožné. Ti, kteří to nepochopili, byli buď ukáznění, nebo vyloučení.

Otázka: Kolik měl Váš sbor členů?

Odpověď: Pokud se dobře pamatuji, tak devadesát, přičemž aktivních bylo tak šedesát, ten zbytek se již moc nestýkal, zůstávali v organizaci spíše symbolicky.

Otázka: Jak jste vnímal vztah starších, dozorců k řadovým členům organizace?

Odpověď: Tak jako všude, i zde byli povahově rozdílní lidé. Zde to bylo horší v tom, že lidé byli svázáni tuhou ideologií a poslušností vůči organizaci. Jinak se dá říci, že byly takové tři základní typy: rozumní a citliví; úředničtí a zákoničtí; a poslední despotičtí.

Otázka: Jak Vám organizace umožňovala – kladla překážky v prožívání lidské – křesťanské svobody? Nezdál se Vám život v organizaci svázaný pravidly, omezeními a nařízeními? Jak to vidíte s odstupem dnes?

Odpověď: Organizace nám upřela a znemožnila polemiku nad naukami, jakákoli diskuze byla vyloučena. Život se mi samozřejmě zdál svázaný, ale věřil jsem tomu, že je to moje vina a chyba, člověk prováděl automaticky jakousi autocenzuru. Dnes už je mi jen líto, že jsem se mohl takto nechat zmanipulovat.

Otázka: Chápete dnes jinak dar spásy a vykoupení? Jak jste jej chápal, když jste byl v organizaci, jak jej chápete dnes?

Odpověď: Spásu jsem chápal jen ve spojení s plnou oddaností organizaci a vykoupení Ježíšem bylo také spojeno s poslušností organizaci až do smrti. Dnes spásu chápu mnohem univerzálněji, bez nutnosti patřit k té jediné pravé organizaci.

Otázka: Jak jste Vy konkrétně prováděl kazatelskou – zvěstovatelskou činnost, které prostředky jste při ní používal? Jak jste vnímal postoje lidí, jak na to reagovali? Kolik času jste této službě věnoval?

Odpověď: Službu jsem prováděl naprosto standardně jako ostatní členové. Jedna možnost byla dům od domu, nebo na určených stanovištích. Prostředky byl dané: literatura organizace. Lidi jsem vnímal jako zaslepené nebo neochotné znát a poznat pravdu. Z počátku jsem službě věnoval kolem čtyřiceti hodin měsíčně, ke konci jen symbolickou jednu hodinu za měsíc, víceméně, aby bylo co zapsat do „výkazu“.

Otázka: Měla organizace nějaké normy na kazatelskou a zvěstovatelskou službu? Jaké uplatňovala tresty za neplnění?

Odpověď: Ano, normy existovaly a existují. Naprosté minimum u kazatelské služby byla ta již zmiňovaná jedna hodina měsíčně, přičemž průměr byl šest hodin za měsíc. Pokud člověk dlouhodobě průměru nedosahoval, musel vysvětlovat, co mu brání. Vysvětlování probíhalo při tzv. „pastýřské návštěvě“, kdy dotyčnému byla nabízena „pomoc“. Dnes probíhá určitý vývoj a liberalizace i v oblasti výpočtu délky kazatelské služby. Kdysi se do služby započítával začátek až od chvíle prvního úspěšného otevření dveří, nyní je to již od chvíle, kdy člen organizace jde do terénu. U zvěstovatelské služby byly a jsou normy zcela jiné. Tam se měsíční služba pohybuje v desítkách hodin.

Otázka: Jak dnes vnímáte sborový život v organizaci? Byl pro Vás v duchovním životě přínosem? Vyhovoval Vám průběh? Účast na sborových akcích byla dobrovolná či povinná?

Odpověď: Sborový život se lišil sbor od sboru, někde byl živý a společenský, v jiných svázaný, zkostnatělý a strnulý. Zvláště některé sbory ve Slezsku byly vyhlášeny svou strnulostí. Život ve sboru tím, že byl pravidelný a častý, tak přinášel mnoho téměř přátelských styků. Účast byla samozřejmě dobrovolně – povinná, zapisovala se prezence, jistá míra nepravidelnosti se tolerovala. Dlouhodobě pasivní členové byli vnímáni jako duchovně nemocní.

Otázka: Jak jste vnímal a jak dnes vnímáte vztah křesťanské lásky mezi ostatními členy organizace? (Poznají vás podle toho, jak se milujete...)

Odpověď: Společenství v organizaci se výrazně neliší od ostatní populace, byť to organizace ráda tvrdí. Nachází se v ní velmi podobné procento laskavých jedinců, nebo sobců, stejně jako v obecné společnosti. Problém ovšem je tyto jedince správně poznat, protože v organizaci mají neustále nasazenou masku. Rozpoznat, co se ve skutečnosti pod maskou skrývá, je mnohdy problém, nebo to alespoň dlouho trvá.

Otázka: Uplatňovala organizace vůči vám nebo vůči ostatním lidem často kárné prostředky? Jak to dnes vnímáte, jak jste to prožíval tehdy? Myslíte, že je správné, když společnost pohlíží na Svědky Jehovovy jako na sektu? Proč?

Odpověď: Ano, kárné prostředky byly uplatňovány. Mnohdy byly rafinované a zdánlivě bezvýznamné. Jedním z kárných prostředků byl zákaz hlásit se na určitou dobu na shromáždění. Skutečnou hrozbou, které se každý člen organizace ale opravdu bojí, je neustálé vědomí toho, že v případě nevole můžete být vyloučeni z organizace – z jediné známé komunity. Svědkové Jehovovi jsou zcela jistě sektou ve smyslu uzavřenosti a exkluzivnosti vůči okolnímu světu, její členové jsou nuceni akceptovat jakékoliv stanovisko, byť měněné, které určí vedení organizace, to vše pod hrozbou vyloučení.

Otázka: Jak odhadujete na základě vlastní zkušenosti další vývoj organizace? Dochází v ní k nějakému posunu?

Odpověď: Myslím, že se organizace bude v následujících letech zaměřovat na budování rodinných vztahů. Mladí lidé mají v organizaci menší ochotu se zapojovat do okázalé kazatelské služby, neradi se také chlubí vyhraněnými názory ve většinové společnosti. Opravdu si ale cení fungování komunity. Nauková podstata společnosti začíná být zvláště pro mladé vyčpělá a zastaralá. Problémem pro organizaci také začíná být Internet se svou dostupností informací a sociální sítě včetně své anonymity. Proto také v USA organizace začíná zakazovat facebook. Podobný omezující vývoj se dá očekávat i jinde ve světě. Myslím, že v nejbližší době se nějaké zásadní změny, které by přeměnily organizaci ze sekty na nějakou normálnější denominaci, neuskuteční.

Děkuji za poskytnuté odpovědi.

3.2 Současný člen Svědků Jehovových

Dotazovaným je muž středního věku, v organizaci je přes 20 let, je vyučen v technickém oboru, v organizaci působí jako zvěstovatel.

Otázka: Jak, kdy (v dětství?) jste se ke Svědkům Jehovovým dostal? Kde jste Svědky potkal? Znal jste Svědky před vstupem do organizace? Jak jste je vnímal?

Odpověď: Svědky Jehovovy jsem potkal ještě před listopadem 1989 na vlakovém nádraží, kde mne oslovili a sdělili mi důležité informace týkající se tohoto světa. Před tímto setkáním jsem je blíže neznal a v podstatě nic moc jsem o nich nevěděl. Při setkání na mne působili jako milí a hodní lidé, kteří se chtějí se mnou podělit o závažnou pravdu.

Otázka: Bylo pro Vás těžké stát se Svědkem Jehovovým? Jak to vnímali Vaši blízcí, kteří nebyli Svědci? Stykáte se s nimi?

Odpověď: Někomu by se možná mohlo zdát, že stát se Svědkem Jehovovým je něco těžkého nebo nenormálního. Přitom je to právě naopak, Jehova je láskyplný a dobrý, uznat Ho a být členem Jeho organizace je ta nejnornálnější věc. Blízcí to nedokázali pochopit, byli ovlivněni nepřátelskou propagandou, která Svědky Jehovovy očerňovala a pomlouvala. Pokoušel jsem se s nimi setkat a vylíčit jim krásnou a radostnou zvěst o Království, ale nechtěli ji slyšet.

Otázka: Jak probíhala příprava na křest? Kde se Váš křest uskutečnil?

Odpověď: Příprava na křest probíhá tak, že se uchazeč seznamuje s duchovní naukou, jak ji předkládá organizace a učí jej lásce k Jehovovi. Když je vidět dostatečný duchovní pokrok, pak uchazeč prokáže dostatečnou znalost biblických nauk a vše řádně probere se staršími, kteří posoudí, jestli je dostatečně zralý ke křtu. Pokřtěn jsem byl na celostátním sjezdu v roce 1990 v Praze, kde panovala úžasná atmosféra a spolu se mnou byly pokřtěny necelé dva tisíce nových Svědků Jehovových.

Otázka: Souhlasíte bez výhrad se vším, co Vám organizace předkládá, máte na některé věci jiný, vlastní názor?

Odpověď: Ano, vím, že organizace má na srdci naše dobro a že slouží Jehovovi dobře a upřímně. Jiný názor, pochybnosti nebo nejednotnost mohou napáchat mnoho zlého. Vždyť čím to začalo v ráji? Satan zasel Evě do mysli pochybnost o Jehovovi.

Stejně jako kdysi, i nyní zasévá Satan pochybnosti, a ničí tak jinak zdravé vztahy. Pochybnosti mohou zničit naši víru, proto je třeba se řádně sytit duchovním pokrmem, jak nám jej poskytuje Jehovova organizace.

Otázka: Je něco, co chcete změnit na Vaší organizaci?

Odpověď: Já sám nic. Chci, aby žila, chovala se a rostla tak, jak chce Jehova a jak nám to přikazuje skrze láskyplné vedení starších a dozorců.

Otázka: Jak vnímáte státní registraci Svědků Jehovových? Nejedná se o ústupek „světu“ – zpronevření se biblickým zásadám?

Odpověď: Bible nám klade na srdce, abychom žili v dobrém se všemi. Jestliže můžeme svobodně působit, je to jen proto, aby byla hlášána dobrá zvěst o Jehovově Království a aby se Jehovovi ctitelé mohli v klidu scházet a duchovně povzbuzovat a růst. O nějaké zpronevření se zcela jistě nejedná, ne to ne!

Otázka: Jak vnímáte postavení odbočky v České republice vůči ostatním odbočkám?

Odpověď: Postavení? V každé odbočce jsou bratři a sestry, kteří upřímně slouží Jehovovi a po celém světě hlásáme dobrou zprávu, proto o nějakém lepším nebo horším postavení nemůže být řeč. Důležité je, že mezi sebou zachováváme jednotu, pokoj a čistotu.

Otázka: Kolik členů má Váš sbor?

Odpověď: Sbor má asi 80 členů.

Otázka: Umožňuje Vám organizace prožívat lidskou – křesťanskou svobodu?

Odpověď: Samozřejmě, a nikdy nesmíme přestat za tuto svobodu Jehovovi děkovat, že nás vysvobodil z otroctví pověr, falešných náboženských nauk a hříchů. Nic z toho, co nabízí svět, se této křesťanské svobodě ani v nejmenším nevyrovná. Nesmíme ale zaměňovat křesťanskou svobodu za neposlušnost nebo vzdorovitost. Křesťanská svoboda s sebou nese také odpovědnost nejen za sebe, ale i za druhé bratry a sestry.

Otázka: Jak chápete dar spásy a vykoupení?

Odpověď: Vykoupení nebo výkupné je pro mne i pro ostatní lidi velmi důležité. Prostřednictvím výkupného Jehova otevřel dveře pro lidi k pravé svobodě. Ti, kteří přijímají výkupní oběť, tak před těmi leží velkolepá a nádherná budoucnost. Touto budoucností myslím buď naději na život v nebi, nebo věčný život na zemi. Zločiny a násilnosti budou patřit Satanovu ničemnému systému věcí, hospodářská, sociální, rasová i jiná nespravedlnost taky nebude, války ani válečné zbraně nebudou, každý se bude těšit dokonalému zdraví. Takovýto slíbený spravedlivý svět se brzy stane skutečností, tak jak to Jehova slíbil.

Otázka: Jak Vám organizace umožňuje, či podporuje rozvíjení osobní zbožnosti, soukromé, nezávislé studium Písma? Používáte i jiné druhy překladů Písma?

Odpověď: Organizace nás podporuje a umožňuje nám rozvoj zbožné oddanosti. Příkladem pravé zbožné oddanosti je Ježíš Kristus. Opak zbožné oddanosti zase prokázal první člověk Adam. Proto, když chci dosáhnout pravé zbožné oddanosti, tak se v této vlastnosti musím cvičit. Neznamená to dosažení co největšího hmotného zisku, ale naopak to mnohdy znamená snášení odporu a pronásledování. Pěstování zbožné oddanosti nás organizace učí skrze sborové studium, četbu Strážné věže, četbu duchovní literatury, hlásání dobré zvěsti o Království a také četbu Písma svatého. Pravidelné studium Písma svatého má ohromný význam, nejlépe když se provádí společně v rodině každý týden. Nezávislé studium Písma svatého nemůže přinést takový duchovní prospěch jako četba a studium pod vedením. Vždy jsme nasměrováni na nějaké duchovní, biblické téma, které studujeme a probíráme a toto téma také logicky navazuje na předchozí a budoucí témata. Ke studiu Písma svatého používám převážně české vydání Svatého Písma – Překlad nového světa, který je výborný i v tom, že má studijní a objasňující poznámky pro lepší pochopení textu. Tento překlad je také známý tím, jak vysoce hodnotí kvalitu tohoto překladu odborníci z oboru biblistiky. Pokud potřebuji nějaký verš porovnat, pak se podívám do nějakého jiného překladu, či do biblického slovníku, nebo encyklopedie. Ke studiu Písma máme dvě výborné pomůcky – „Hlubší pochopení Písma“ a „Rozmluvy z Písem“.

Otázka: Jak Vy konkrétně provádíte kazatelskou – zvěstovatelskou činnost, které prostředky při ní používáte? Jak vnímáte postoje lidí, jak na to reagují?

Odpověď: Ano, také se podílím na díle kázání o Království v našem obvodu. Snažíme se následovat náš vzor, Ježíše Krista a jeho učedníky a stejně jako oni chodili po domácnostech a vydávali svědectví o Božím Království, stejně i já a ostatní Svědkové Jehovovi toto činíme. Poznávacím znakem pro Svědky Jehovovy je kázání dům od domu, a i když to není pro nás někdy jednoduché, tak se na něm dokonce podílejí i lidé s tělesným postižením! Když poznáváme hlouběji Jehovu, chceme tuto lásku sdělit i ostatním lidem. Také je chceme varovat před velkým soužením, které se blíží. O návštěvách v domácnostech si vedeme důkladné záznamy, abychom se mohli vrátit a promluvit s těmi, kteří třeba nebyli doma. Snažíme se také konat opakované návštěvy. I když je dnes možné šířit poselství o Království pomocí rozhlasu a televize, stejně to nedokáže nahradit osobní kontakt s člověkem, který je nejúčinnější. Dokážeme reagovat přímo na místě na otázky, které člověk klade. Návštěva dům od domu samozřejmě není jediným způsobem, dalším je vydávání svědectví na veřejných místech, nebo také domácí biblické studium s těmi, kdo projeví o ně zájem. Prostředky při kazatelské službě jsou hlavně Strážná věž a Probuďte se!. Lidé reagují na oslovení různě, někteří projeví zájem o Jehovovo slovo, s těmi je pak samozřejmě rozhovor jednodušší. Někdy sdělí, že nemají čas nebo zájem. Některí řeknou, že je náboženství nezajímá, nebo přímo, že je Svědkové Jehovovi nezajímají. Jiní zase poukážou na to, že mají své vlastní náboženství, nebo že už jsou křesťané. Někdy zase zazní kuriózní věta, že nemají peníze, jakoby naše služba byla placená. Ke každému člověku je přístup odlišný, ale každý si zaslouží slyšet o Jehovovi a Jeho Království.

Otázka: Máte nějaké normy na službu? Tresty za neplnění?

Odpověď: Normy, tresty? Tak bych to přímo nenazýval. Samozřejmě jsou nějaké doporučené doby, které máme trávit kázáním dobré zprávy, ale normou bych to přímo nenazýval. Jestliže někdo z rozmaru nebo lenosti nevěnuje šíření zprávy o Království dostatek času, pak musí být napomenut, ukázněn, aby se polepšil. Takové ukáznění je ale vždy provázeno láskou a trpělivostí. Takovéto ukáznění máme přijímat jako by bylo přímo od Jehovy.

Otázka: Jak pohlížíte na členy, co odešli, byli vyloučení?

Odpověď: Odpadnutí je opuštění nebo zřeknutí se uctívání a služby Jehovovi. Jde tedy vlastně o vzpuru proti Němu. Odpadlíci vyšli z nás, protože nebyli našeho druhu, nemají s námi společenství, jsou duchovně ve tmě. Proti těmto šířitelům falešného učení je třeba se pevně postavit a nemít spoluúčast na jejich ničemných skutcích. Odpadlíci často pomlouvají Svědky Jehovovi v médiích nebo na Internetu, proto je třeba být obezřetný při používání těchto prostředků. Ti, kterým byla odňata pospolitost, tak dlouhodobě ničemně jednali a odmítali se změnit. Toto vyloučení vlastně má chránit ostatní, aby na ně nepůsobili svým špatným vlivem. Máme usilovat o to, abychom se vyhýbali zbytečnému styku s vyloučeným.

Otázka: Hovoříte s bývalými členy? Čtete názory, literaturu, postoje, dojmy od lidí, kteří z organizace odešli?

Odpověď: Když se varujeme styků s odpadlíky nebo vyloučenými, budeme chráněni před jejich zkaženým uvažováním. Stejně tak je nebezpečné vystavovat se odpadlickým naukám ve sdělovacích prostředcích nebo přijímat odpadlíky doma. Apoštol Jan nám sám dává pokyn, jak se k těmto lidem chovat: „Jestliže k vám někdo přichází a nepřináší toto učení, nepřijímejte ho nikdy do svých domovů ani ho nezdravte. Kdo ho totiž zdraví, je podílníkem na jeho ničemných skutcích“ (2. Jana 10, 11). Navíc ani necítím, že by bylo mým posláním, nebo že by po mě Jehova chtěl, abych se třeba i jen ze studijních účelů o literaturu nebo názory lidí, co odešli nebo byli vyloučení, měl zajímat.

Otázka: Můžete mi říct něco o financování organizace? Jak se na financování podílí jednotliví členové, jak stát, přispívá stát na platy „duchovních“? Můžete se seznámit s výsledky hospodaření? Je slyšet Váš hlas v této oblasti?

Odpověď: Na hloubkovou problematiku financování sborů odborník nejsem, ale pokud by mne to zajímalo, určitě bych informace mohl získat třeba v ročence, kterou vydáváme, nebo se lze zeptat starších, kteří by mi jistě tyto informace poskytli. Celý náš provoz je financován bez účasti státu a na chod organizace a sborů se vybírají peníze pomocí darů od jednotlivých Svědků Jehovových. Vše funguje dobrovolně a nenuceně a každý dává tolik, kolik může ze svého rozpočtu do schránek na dary v Sále Království. Výše a četnost příspěvků záleží zkrátka na finančních možnostech každého jednotlivého člověka.

Otázka: Jak vnímáte, že na Vás společnost a ostatní církve pohlíží jako na sektu?

Odpověď: I rané křesťanství bylo považováno za sektu. Stejně jako oni i my se snažíme být dobrými občany a žít s každým v pokoji a zároveň nebýt částí tohoto světa. K úřadům chováme úctu, ale nechceme se dopouštět mravních kompromisů nebo se podílet na uctívání, které provádí falešné náboženství. Kvůli těmto věcem jsme mnohdy v opovržení nebo i pronásledováni. To vše ale předpověděl Kristus. Proto, že se snažíme důsledně dodržovat požadavky, které na nás klade v Bibli Jehova, tak na nás ostatní pohlížejí jako na sektu. Ostatním se také nelíbí, že nesouhlasíme s prosazovaným názorem, že přijatelných způsobů uctívání Boha je mnoho. Věříme, že skutečně pravým náboženstvím jsou Svědkové Jehovovi. Zcela jistě mohu říci, že v naší organizaci nedochází, jak si mnozí představují, k nějakému vymývání mozků nebo programování jedince.

Otázka: Jak pohlížíte na společnost, na kulturu, myslíte, že Vás v něčem může obohatit? Může existovat kooperativní vztah mezi Vámi a společností?

Odpověď: Kultura se skládá ze zvyků, které jsou v místě obvyklé. Je nutné rozpoznat ty, které porušují Jehovův zákon a těch se vyvarovat. Ty, které nejsou v rozporu a jsou slučitelné s Božím slovem, mohou vést k obohacení a rozvoji naší osobnosti i zbožnosti. Kooperativní vztah z naší strany vlastně existuje, protože to, že hlásáme radostnou zprávu o Království, činíme pro společnost, stejně jako i veřejné přednášky a naše další aktivity slouží pro členy společnosti.

Děkuji za poskytnuté odpovědi.

3.3 Zhodnocení interview

V poskytnutých odpovědích minulého a současného člena organizace Svědků Jehovových jsem chtěl na praktických otázkách ukázat reálný život v organizaci, jak jej vnímá dnes bývalý člen organizace Svědků Jehovových a stávající člen organizace.

Oba dotázaní velmi podobně vylíčili své pocity z prvního setkání – setkávání se členy organizace Svědků Jehovových. Milí, hodní, příjemní nekonformní, takto působí

Svědkové Jehovovi na lidi „zvenku“. Otázkou je, jak dalece je to upřímný lidský postoj nebo zdali se jedná o masku.

Bývalý člen organizace kriticky dokázal vylíčit, jak dnes vidí její fungování a život, manipulaci a ovládání jedince skrze organizaci.

Na současném členu organizace je naopak vidět, jak omezeno je uvažování a myšlení, jak dalece je člen naprogramován zcela v intencích učení organizace. V jeho slovech není ani stopa po nějakém kritickém zhodnocení některého z aspektů organizace, či nějaký vlastní úsudek.

ZÁVĚR

Cílem této mé diplomové práce bylo představit náboženskou organizaci Svědků Jehovových z pohledu vnitřního fungování organizace se zřetelem na její uspořádání, jakým způsobem, odkud a kým je řízena a jaké metody a prostředky používá při své misijní činnosti.

Téma a zpracování pramenů k diplomové práci mi přineslo mnoho nových a zajímavých informací k problematice týkající se náboženské organizace Svědků Jehovových. Při získávání podkladů k práci jsem se setkal s velkým počtem zajímavých a obětavých lidí, kteří se mi upřímně snažili pomoci a poskytli mi mnoho materiálů.

Jak jsem napsal v první kapitole, lidé, a zvláště mladí lidé, hledají mnohdy transcendentní vyústění v některých zvláště kritických chvílích života. S relativně dostupnou a srozumitelnou nabídkou, eventuálně odpovědí, se mohou setkat od nových náboženských hnutí nebo sekt, které jisté profilové odpovědi mají dopředu precizně zpracované a nachystané, jak je právě patrné u Svědků Jehovových. Pomocí „třídících znaků sekty“ jsem na základě citací z literatury Svědků Jehovových ukázal, že na tuto náboženskou organizaci může být uplatněno označení sekta. Pochopit současné fungování, stavbu a způsob práce Svědků Jehovových je bez znalosti jejich historie téměř nemožné. Popis historického vývoje Svědků Jehovových ukázal, jak dalece v organizaci funguje „kult osobnosti“, zvláště u prvních dvou prezidentů Ch. T. Russella a J. F. Rutherforda. Právě tyto dva vůdci dali organizaci znaky, kterými se vyznačuje i dnes – apokalyptická očekávání a předpovědi, pyramidální hierarchická struktura, nesnášenlivost až nenávisť vůči ostatním křesťanským církvím a také způsob „evangelizace“. Základní věroučné představení Svědků Jehovových ukázalo, jaké stěžejní nauky organizace učí, ale také jak se „věrný a rozvážný otrok“ dokázal vypořádat s evidentně neúspěšnými apokalyptickými prognózami.

Druhá kapitola se věnovala samotnému fungování, řízení a „misijní“ práci Svědků Jehovových. Ukázal jsem, opět na základě citací z jejich literatury, jak stěžejní význam kladou na organizaci, pořádek, struktury a řád. Každá činnost v jejich systému je organizačně naplánována, vedena, sledována a vyhodnocována. Řízení v organizaci nazývají „teokratickým“, jako by to bylo učení a nařízení od samotného Boha. Zákony jsou vydány Jehovou a sdělovány skrze „věrného a rozvážného otroka“. Jakákoli

neposlušnost je potom prezentována jako neposlušnost vůči Jehovovi. Struktura vedení v organizaci začíná u vedoucího sboru, pokračuje přes výbor odbočky, oblastního dozorce, krajského dozorce a konečně starší působící v místních sborech. Ze samotných vedoucích funkcí je patrné, jak je organizace členěna. Začíná u ústředí, pokračuje přes odbočky, oblasti, kraje a končí u sborů. Celým životem organizace se prolíná propracovaný systém vzdělávání, zvláště či pouze pomocí vlastní literatury. Obzvláštní význam zde má Strážná věž. Ta se vyznačuje tím, že má vždy některý stěžejní článek, který se probírá potom při „sborovém studiu“. Správné pochopení se kontroluje pomocí otázek, na které jednotliví účastníci odpovídají. Z hlediska fungování organizace je významný bulletin „Naše služba Království“, která poskytuje přesné pokyny a návody, jak se chovat při kazatelské službě, jak a kam směřovat hovor, jsou v ní zveřejňovány programy na každý týden pro „služební shromáždění“. Popsal jsem jednotlivé typy sborových shromáždění, včetně jejich četnosti a zaměření. Způsob, četnost a přesná danost společného shromáždění ukazují, jak důsledně je veden a organizován život jednotlivých členů organizace. Svědkové Jehovovi vykonávají „misijní“ činnost pomocí takzvané „zvěstovatelské“ a „průkopnické“ služby. Tyto služby se provádí dvěma způsoby: „kázání dům od domu“ a „pátrání po těch, kdo si to zaslouží“. Při obou metodách je maximálně využívána literatura organizace. „Misijní“ činnost členové organizace vykazují a jsou na základě těchto výkazů hodnoceni. Toto zákonické výkaznictví samo o sobě je na hony vzdáleno křesťanské svobodě a zodpovědnosti. Organizace věnuje velkou pozornost přípravě a formaci nových členů, zvláště ve zvládnutí jejich věrouky. Odchod z organizace je pro bývalého člena vždy bolestivý a frustrující. Problémem bývá jeho přílišná zakotvenost v organizaci včetně vazeb na lidskou část komunity. Absentují jakékoli vazby na vnější společnost, takže člověk zůstává sám, opuštěný. Dnes je situace o něco lepší v tom, že na internetu lze najít skupiny bývalých členů organizace a získat pomoc.

Třetí kapitola chtěla ukázat praktický denní život v organizaci Svědků Jehovových. V rámci maximální objektivnosti jsem oslovil bývalého a současného člena organizace a mnohdy položil stejné otázky. Z odpovědí na tyto otázky je patrný rozdíl v uvažování a chápání věcí jako svoboda a zodpovědnost. Ukázalo se, jak je organizace schopná naprogramovat myšlení a konkrétní odpovědi člověka. Také tato skutečnost potvrzuje to, že se u Svědků Jehovových jedná o sektu, která u člověka programuje vzorce chování a myšlení.

Historie i současnost potvrzuje, že náboženská organizace Svědků Jehovových se ve svých základních rysech nemění. Zůstává stále pevně organizovanou a strukturovanou, je pod neustálým dohledem a udržovaná pod napětím z očekávaného konce. Otázky a návrhy na změny zespod jsou stále považovány za nepřístojné, za projev neposlušnosti. Je stále stejně nesnášenlivá vůči ostatním církvím, církevním společenstvím a do důsledku uzavřená sama do sebe.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: SVOBODA Ladislav

Instituce: Katedra systematické teologie CMTF UP v Olomouci

Název práce: Uspořádání, struktura, metody a řízení náboženské organizace Svědků Jehovových

Vedoucí práce: Dr. Ing. Eduard Krumpolc, CSc., Th.D.

Diplomová práce se zabývá fungováním náboženské organizace Svědků Jehovových. Ukazuje, jestli jsou tzv. „znaky sekt“ použitelné na tuto náboženskou organizaci. Historický vývoj organizace je mapován na pozadí jednotlivých prezidentů, kteří stáli v čele organizace. Věrouka je představena pomocí nejvíce rozdílných bodů směrem k učení ostatních křesťanských církví a církevních společenství. Popisuje úroveň řízení a model pyramidálního uspořádání subjektů od vedoucího sboru přes odbočky, oblasti, kraje až po jednotlivé sbory. Představuje stěžejní literaturu, zvláště tu, která je používána při kazatelské a zvěstovatelské službě Svědků Jehovových. Líčí život sboru s jeho základními projevy. Prezentuje formy a způsoby misijního působení Svědků Jehovových ve společnosti. Na základě interview s minulým a stávajícím členem organizace Svědků Jehovových představuje způsob života v organizaci.

SUMMARY

Author's surname and name: SVOBODA Ladislav

Institution: Department of systematic theology CMTF UP in Olomouc

Thesis title: Organisation, Structure, Methods and Proceedings of the Religious Organisation of Jehovah's Witnesses

Tutor: Dr. Ing. Eduard Krumpolc, CSc., Th.D.

The thesis deals with the functioning of the religious association of Jehovah's Witnesses. It shows whether the so called „characteristics of sects“ can be applied for this religious association. Historical evolution of this organisation is mapped on the background of individual presidents who headed it. The doctrine is presented by the most different articles compared with doctrines of other Christian churches and religious communities. It describes management levels and model of pyramidal organisation of subjects starting with the congregation head and continuing by branches, areas, regions to individual congregations. It presents the principal literature, particularly the works that are used for preaching and harbinger services of Jehovah's Witnesses. It describes life of congregation with its basic behaviour. The author presents forms and methods of missionary activities of Jehovah's Witnesses in society. The work presents also the manner of life in the organisation on the basis of the an interview with both former and actual member of Jehovah's Witnesses.

BIBLIOGRAFIE

1. Prameny organizace Svědků Jehovových

Knihy:

- RUSSELL, Charles Taze. *Studie Písma – Nové stvoření*. 1904.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Co od nás Bůh vyžaduje?* Vyd. 1. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 1996. 31 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Hlubší pochopení Písma*. Vyd. 1. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 1998. 2 sv. 2 554 s.
- RUTHERFORD, Joseph Franklin. *Miliony nyní žijících nikdy nezemřou*. Vyd. 1. Praha-Smíchov: s.n., 1920. 92 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Mladí, čeho chcete v životě dosáhnout?* New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 2002. 10 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*. Vyd. 1. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 1990. 256 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli: "Je mi potěšením činit Tvou vůli, můj Bože."* (žalm 40:8). Vyd. 1. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 2005. 224 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Poznání, které vede k věčnému životu*. Vyd. 1. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 1995. 191 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. *Překlad nového světa Svatých písem*. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 1991. 1 661 s.

- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Ročenka Svědků Jehovových 2000. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 2001. 219 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Ročenka Svědků Jehovových 2007. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 2008. 240 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Rozmluvy z Písem. Vyd. 1. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 1993. 445 s.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Svědkové Jehovovi — Hlasatelé Božího Království. Vyd. 1. New York: WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK, INC., 1993. 849 s.

Články z časopisů:

- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Projevujme věrnou oddanost. *Naše služba Království.* 1. srpna 2002, s. 3.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Schránky otázek 1964-1990 – Kolik výtisků „Služby Království“ by měl sbor dostávat?. *Naše služba Království.* Únor 1999, s. 8.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
První ovoce nové školy. *Probud'te se!.* 22. února 1999, s. 28–31.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
První před sto lety. *Probud'te se!.* 22. prosince 2000, s. 17–19.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Svědkové Jehovovi v Rusku – Z pohledu teologa. *Probud'te se!.* 22. srpna 1997, s. 22–27.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Uvítali byste návštěvu?. *Probud'te se!.* 1. října 1996, s. 32.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Boží Království – Nová vláda nad zemí. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království.* 15. října 2000, s. 10–15.

- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Důvěřuj v Jehovovu záchrannou paži. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. října 1991, s. 8–12.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Křesťané uctívají duchem a pravdou. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
15. července 2002, s. 15–19.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Mění se tvář křesťanství – Je Bohu přijatelná?. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. června 2000, s. 4–8.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Milník pro ty, kdo milují Boží slovo. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
15. října 1999, s. 28–31.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Musí
být všichni praví křesťané Božími služebníky?. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. května 1985, s. 21–23.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Napodobujme příklady pokory. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. prosince 1993, s. 14–18.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Náš
poklad v hliněných nádobách. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. února 1999, s. 14–19.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Otázky čtenářů. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. května 1997, s. 29.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Otázky čtenářů. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. května 2007, s. 30–31.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Pravda o pekle. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
15. února 1997, s. 32.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA.
Radostně vytrvávat přes pronásledování. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*.
1. ledna 1983, s. 26–31.

- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Strážná věž a Probuďte se! – Aktuální časopisy pravdy. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*. 1. ledna 1994, s. 20–25.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Teokratická správa v křesťanské době. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*. 15. května 1997, s. 15–20.
- WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. Zkoušení a prosévání v dnešní době. *Strážná věž: Hlásající Jehovovo Království*. 1. února 1988, s. 27–32.

Internetové odkazy:

- <http://www.watchtower.org/>

2. Prameny mimo organizaci Svědků Jehovových

Knihy:

- BARRETT, David V. *Sekty, kulty & alternativní náboženství*. Vyd. 1. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 s. ISBN 80-240-0066-0.
- ENROTH, Ronald. *Průvodce sektami a novými náboženstvími*. Vyd. 1. Praha: Návrat domů, 1994. 188 s. ISBN 80-85495-29-5.
- FRANZ, Raymond. *Hledání křesťanské svobody*. Vyd. 1. Davle: Kernberg Publishing, s. r.o., 2007. 616 s. ISBN 978-80-87168-03-5.
- FRANZ, Raymond. *Krise svědomí: Zápas mezi věrností Bohu a věrností náboženské společnosti*. Vyd. 1. Ostrava: Ethics, 1994. 415 s.
- FERFECKI, Stanislav. *Strážná věž – Peníze a náboženský podvod: Svědectví bývalého Svědka Jehovova*. Vyd. 1. Praha 8 : PRÁH, 1997. 158 s. ISBN 80-85809-76-1.
- NOVOTNÝ, Ondřej. *Za cizím však nepůjdou....* Vyd. 1. Praha: Oliva, křesťanské nakladatelství a knihkupectví, 1996. 55 s. ISBN 80-85942-20-8.
- REMEŠ, Prokop. *Svědkové Jehovovi – historický přehled*. Vyd. 1. Praha: Oliva, křesťanské nakladatelství, 1995. 21 s. ISBN 80-85942-03-8.

- ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie náboženství a spirituality*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 328 s. ISBN 978-80-7367-312-3.
- SCHNELL, W. J. *Třicet let otrokem Strážné věže*. Vyd. 1. Ostrava: Křesťanské sbory, 1991. 69 s. ISBN 80-85237-21-0.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí: a jak jim porozumět*. Vyd. 1. Praha: Beta Books, Alfa Publishing, 2007. 210 s. ISBN 978-80-86851-64-8.

Články z časopisů:

- VELECHOVSKÝ, Petr. Vedení Svědků Jehovových. *Dingir: religionistický časopis o současné náboženské scéně*. 2006, roč. 9, 3, s. 78–80. Dostupný také z WWW: <<http://www.dingir.cz/archiv/Dingir306.pdf>>. ISSN 1212-1371.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. Co se slovem "sektá"?: Slovo, které je odborným pojmem i nadávkou. *Dingir: religionistický časopis o současné náboženské scéně*. 2004, roč. 7, č. 4, s. 113–114. Dostupný také z WWW: <<http://www.dingir.cz/archiv/Dingir404.pdf>>. ISSN 1212-1371.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. Vývoj společenství Svědků Jehovových. *Dingir: religionistický časopis o současné náboženské scéně*. 2009, roč. 12, č. 3, s. 84–85. ISSN 1212-1371.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. Život v šedé zóně.: rozhovor s Michalem M. Malým. *Dingir: religionistický časopis o současné náboženské scéně*. 2007, roč. 10, 3, s. 102–103. Dostupný také z WWW: <http://www.dingir.cz/zivot_v_sede_zone.shtml>. ISSN 1212-1371.

Diplomové práce:

- BARTOŠOVÁ, Jana. *Význam krve v Písmu - odpověď Svědkům Jehovovým*. Praha, 2001. 68 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Evangelická teologická fakulta. Vedoucí práce prof. ThDr. Milan Balabán.
- DRGA, Jiří. *Kritika nauky Svědků Jehovových*. Olomouc, 2009. 83 s. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Cyrilometodějská teologická fakulta. Vedoucí práce Dr. Ing. Eduard Krumpolc, CSc., Th.D.

Internetové odkazy:

- H., I. *Nezávislé informační fórum o Společnosti Strážná Věž a Svědcích Jehovových* [online]. 1. 2. 2007 [cit. 2010-11-21]. TAJNÁ PŘÍRUČKA STARŠÍCH SBORŮ - PRÁVNÍ VÝBORY. Dostupné z WWW: <<http://www.straznavez.cz/PrVybory/TajPriruc.htm>>.
- MALÝ, Michal M. *Nezávislé informační fórum o Společnosti Strážná Věž a Svědcích Jehovových* [online]. 1. 4. 2007 [cit. 2010-11-21]. Nebe Svědků Jehovových má opět otevřeno 24 hodin 7 dní v týdnu. Dostupné z WWW: <<http://www.straznavez.cz/Aktuality/144000.htm>>.
- MALÝ, Michal. *Nezávislé informační fórum o Společnosti Strážná Věž a Svědcích Jehovových: INFOFÓRUM WWW.STRAZNAVEZ.CZ* [online]. 2007 [cit. 2011-09-28]. Svědkové Jehovovi a „mlčenlivost duchovních“. Dostupné z: WWW:<<http://www.straznavez.cz/Zdomova/mlcenlivost.htm>>.
- MALÝ, Michal M. *Nezávislé informační fórum o Společnosti Strážná Věž a Svědcích Jehovových: INFOFÓRUM WWW.STRAZNAVEZ.CZ* [online]. 2007 [cit. 2011-09-28]. Základní dokument. Dostupné z: WWW: <<http://www.straznavez.cz/Dokumenty/zakldok.htm>>.
- STRÍBRNÝ, Jakoubek. *Křesťanské rozcestí pro Svědky Jehovovy a další na cestě ke Kristu: pro ty, kdo jim chtějí pomáhat* [online]. 2009 [cit. 2010-12-08]. RAYMOND VICTOR FRANZ – ŽIVOTOPIS. Dostupné z WWW:<<http://www.rozcesti.org/system/files/Raymond%2520Franz%2520-%2520%25C5%25BDivotopis.pdf>>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příl. 1: Rozmluvy z Písem: Svědkové Jehovovi	84
Příl. 2: Čemu věří Svědkové Jehovovi?	94
Příl. 3: Nejrozšířenější literatura Svědků Jehovových	97

PŘÍLOHY

Příloha 1: Rozmluvy z Písem: Svědkové

Jehovovi¹⁷⁵

Definice

Celosvětová křesťanská společnost lidí, kteří aktivně vydávají svědectví o Jehovovi Bohu a jeho předsevzetích, jež se týkají lidstva. Svou víru zakládají výhradně na Bibli.

Čím se víra Svědků Jehovových odlišuje od jiných náboženství?

Bible: Svědkové Jehovovi věří, že celá Bible je inspirované Boží slovo; nedrží se nějakého vyznání založeného na lidské tradici, ale drží se Bible jako normy pro všechno, čemu věří.

Bůh: Uctívají Jehovu jako jediného pravého Boha a otevřeně mluví s jinými o něm a o jeho láskyplných předsevzetích s lidstvem. Když někdo veřejně vydává svědectví o Jehovovi, obvykle bývá rozpoznán jako člen jedné určité skupiny — „Svědků Jehovových“.

Ježíš Kristus: Věří, že Ježíš není součástí trojice, ale že je, jak říká Bible, Božím Synem, prvním z Božích stvoření; že měl předlidskou existenci a že jeho život byl přenesen z nebe do lůna panny, Marie; že jeho obětovaný dokonalý lidský život umožňuje těm, kdo projevují víru, záchranu k věčnému životu; že Kristus, který obdržel autoritu od Boha, aktivně panuje od roku 1914 jako Král nad celou zemí.

Boží Království: Věří, že Boží Království je jediná naděje pro lidstvo; že je to skutečná vláda; že brzy odstraní přítomný ničemný systém věcí včetně všech lidských vlád a že vytvoří nový systém, v němž bude panovat spravedlnost.

¹⁷⁵ *Rozmluvy z Písem*, s. 324–325.

Nebeský život: Věří, že 144 000 duchem pomazaných křesťanů se bude s Kristem podílet na jeho nebeském Království a budou s ním vládnout jako králové. Nevěří, že nebe je odměnou pro každého, kdo je „dobrý“.

Země: Věří, že Boží původní předsevzetí se zemí se splní; že země bude úplně zalidněna Jehovovými ctiteli a ti že se budou moci těšit z věčného života v lidské dokonalosti; že i mrtví budou vzbuzeni, aby měli příležitost podílet se na těchto požehnáních.

Smrt: Věří, že mrtví si nejsou vědomi vůbec ničeho; že nezakoušejí ani bolest, ani rozkoš v nějaké duchovní říši; že neexistují jinak než v Boží paměti, a tak jejich naděje na budoucí život spočívá ve vzkříšení z mrtvých.

Poslední dny: Věří, že nyní od roku 1914 žijeme v posledních dnech tohoto ničemného systému věcí, že někdo z těch lidí, kteří viděli události roku 1914, uvidí také úplné zničení přítomného ničemného světa; že ti, kdo milují spravedlnost, přežijí na očištěnou zemi.

Oddělení od světa: Vážně se snaží nebýt částí světa, neboť Ježíš řekl, že to bude znak jeho následovníků. Projevují opravdovou křesťanskou lásku svým bližním, ale nepodílejí se na politice ani na válkách kteréhokoli národa. Starají se o hmotné potřeby své rodiny, ale vyhýbají se dychtivé honbě světa za hmotnými věcmi a osobní slávou, a také přílišnému požitkářství.

Uplatňují biblické rady: Věří, že je nyní důležité uplatňovat rady Božího slova v každodenním životě – doma, ve škole, v zaměstnání, ve sboru. Bez ohledu na to, jak někdo žil v minulosti, může se stát Svědkem Jehovovým, jestliže zanechá chování, které Boží slovo odsuzuje, a jestliže uplatňuje Boží rady obsažené v Bibli. Ale jestliže potom někdo navykne cizoložství, smilstvu, homosexualitě, zneužívání drog, opilství, lhaní nebo kradení, bude zbaven pospolitosti s organizací.

(Uvedený výčet uvádí některé význačné věci, jimž věří Svědkové Jehovovi, ale zdaleka ne všechno, v čem se jejich víra liší od víry jiných skupin. Biblický podklad uvedených myšlenek lze najít v rejstříku této knihy.)

Jsou Svědkové Jehovovi americkým náboženstvím?

Svědkové Jehovovi jsou zastánci Božího Království, a ne politického, ekonomického nebo sociálního systému jakéhokoli národa tohoto starého světa.

Je pravda, že Svědkové Jehovovi měli svůj novodobý počátek ve Spojených státech. Umístění jejich světového ústředí v té zemi přispělo k tomu, že mohou tisknout a rozesílat biblickou literaturu do většiny míst na světě. Ale Svědkové Jehovovi nedávají žádnému národu přednost před jiným; jsou téměř v každém národě a mají v mnoha částech světa kanceláře, které dohlížejí na činnost Svědků Jehovových v oněch oblastech.

Uvažuj – Ježíš se jako Žid narodil v Palestině, ale cožpak je křesťanství palestinským náboženstvím? Místo Ježíšova lidského narození není to nejdůležitější, co je třeba vzít v úvahu. To, čemu Ježíš vyučoval, pocházelo od jeho Otce, Jehovy Boha, který jedná nestranně s lidmi ze všech národů (srov. Jan 14, 10; Sk 10, 34–35).

Jak je financováno dílo Svědků Jehovových?

Dobrovolnými příspěvky jako za dob raných křesťanů (srov. 2 Kor 8, 12; 9, 7). Na jejich shromážděních se nikdy nekonají sbírky; Svědkové Jehovovi se nikdy nedoprošují peněz od veřejnosti. Všechny dary od zájemců jsou použity na podporu celosvětového díla biblického vzdělávání, o něž se Svědkové Jehovovi starají.

Svědkové nejsou placeni za to, že chodí dům od domu, ani za to, že na ulici nabízejí biblickou literaturu. Láska k Bohu a k bližnímu je pro ně pohnutkou, aby mluvili o Božích láskyplných opatřeních pro lidstvo.

The Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, zákonná náboženská korporace, kterou používají Svědkové Jehovovi, byla úředně zapsána roku 1884 v souladu se Zákonem o nevýdělečných korporacích státu Pensylvánie, USA. Proto podle zákona tato Společnost nemůže být a také není výdělečným podnikem, a prostřednictvím této Společnosti nevýdělečují ani jednotlivci. Zakladací listina Společnosti stanoví:

„[Společnost] nepomýšlí na peněžní zisk, ať již náhodně, nebo jinak, ani pro své členy, ani pro své ředitele nebo úředníky.“

Jsou Svědkové Jehovovi sekta nebo kult?

Někteří lidé definují sektu jako skupinu, která se odtrhla od nějakého ustanoveného náboženství. Někdo tento výraz uplatňuje na skupinu, která jde za určitým lidským vůdcem nebo učitelem. Termín se zpravidla užívá hanlivě. Svědkové Jehovovi nejsou odnoží nějaké církve, ale sdružují lidi ze všech sociálních vrstev a nejrůznějšího náboženského původu. Nehledají vedení u žádného člověka, ale u Ježíše Krista.

Kult je náboženství údajně neortodoxní či takové, které zdůrazňuje projevy zbožnosti podle předepsaného ritu. Mnohé kulty následují nějakého živého lidského vůdce a jejich stoupenci často žijí ve skupinách stranou od lidské společnosti. Měřítkem ortodoxnosti by však mělo být Boží slovo a Svědkové Jehovovi se přísně drží Bible. Jejich uctíváním je způsob života, ne rituální projevy zbožnosti. Nenásledují žádného člověka ani se neodlučují od lidské společnosti. Žijí a pracují mezi jinými lidmi.

Jak staré je náboženství Svědků Jehovových?

Podle Bible sahá řada Jehovových svědků až k věrnému Abelovi. Žid 11, 4–12, 1 říká: „Vírou obětoval Abel Bohu cennější oběť než Kain. . . Vírou Noe, potom, co dostal božskou výstrahu před tím, co ještě nebylo spatřeno, projevil zbožnou bázeň. . . Vírou Abraham, když byl zavolán, poslechl a vyšel na místo, které mu bylo určeno, aby je přijal za dědictví. . . Vírou Mojžíš, když dorostl, odmítl být nazýván synem faraónovy dcery a zvolil si, aby s ním bylo špatně zacházeno spolu s Božím lidem, spíše než aby měl dočasný požitek z hříchu. . . Protože nás tedy obklopuje tak velký oblak svědků, odložme také každou zátěž a hřích, do něhož se snadno zaplétáme, a s vytrvalostí běžme závod, který je nám předložen.“

O Ježíši Kristu říká Bible: „To říká Amen, věrný a pravý svědek, počátek Božího stvoření.“ Komu byl svědkem? Sám řekl, že oznámil jméno svého Otce. Byl nejpřednějším svědkem Jehovy (srov. Zj 3, 14; Jan 17, 6).

Je zajímavé, že někteří Židé se ptali, zda Ježíšova činnost představuje „nové učení“ (srov. Mk 1, 27). Později si někteří Řekové mysleli, že apoštol Pavel zavádí nějaké „nové

učení“ (srov. Sk 17, 19–20). Bylo nové pro uši těch, kdo je slyšeli, ale důležité bylo, že to byla pravda, v plném souladu s Božím slovem.

Novodobé dějiny Svědků Jehovových začaly, když se v Allegheny (Pensylvánie, USA) na počátku 70. let 19. století utvořila skupina pro studium Bible. Zprvu byli známí jako badatelé Bible, ale v roce 1931 přijali biblické jméno Svědkové Jehovovi (srov. Iz 43, 10–12). Jejich víra a činnost nejsou nové, ale jsou obnovením křesťanství prvního století.

Věří Svědkové Jehovovi, že jedině jejich náboženství je správné?

Bible nesouhlasí s moderním názorem, že přijatelných způsobů, jak uctívat Boha, je mnoho. Ef 4, 5 říká, že je „jeden Pán, jedna víra“. Ježíš prohlásil: „Úzká je brána a stísněná cesta, jež vede do života, a málo je těch, kteří ji nalézají. . . Ne každý, kdo mi říká: ‚Pane, Pane‘, vstoupí do nebeského království, ale ten, kdo činí vůli mého Otce, který je v nebesích“(Mt 7, 13–14, 21), viz také 1 Kor 1, 10.

Písmo opětovně hovoří o souboru křesťanských nauk jako o „pravdě“ a o křesťanství se mluví jako o „cestě pravdy“ (srov. 1 Tim 3, 15; 2 Jan 1; 2 Petr 2, 2). Svědkové Jehovovi zakládají všechnu svou víru, své normy chování a organizační postupy na Bibli, a proto jim jejich víra v samotnou Bibli jako v Boží slovo dává přesvědčení, že to, co mají, je vskutku pravda. Jejich postoj tedy není samolibý, ale projevuje se v něm důvěra, že Bible je ta správná norma, podle níž má člověk posoudit své náboženství. Nejsou zaměřeni na sebe, ale s radostí se dělí o svou víru s jinými.

Neřídí se snad jiná náboženství také Biblí?

Mnohá náboženství ji do jisté míry používají. Ale učí a činí skutečně to, co Bible obsahuje? Z většiny svých překladů Bible bylo mnohotisíckrát odstraněno jméno pravého Boha. Nauka o trojici, jejich pojetí samotného Boha, je vypůjčena z pohanských zdrojů a do své současné podoby se vyvinula staletí po dopsání Bible. Jejich víra v nesmrtelnost

lidské duše jako v základ pro pokračující život není biblická; má kořeny ve starověkém Babylóně. Námětem Ježíšova kázání bylo Boží Království; vysílal své učedníky, aby o Království osobně kázali jiným; ale církve se dnes o tomto Království zmiňují zřídka a jejich členové nevykonávají dílo kázání „této dobré zprávy o království“ (srov. Mt 24, 14). Ježíš řekl, že jeho praví následovníci se hned poznají podle obětavé vzájemné lásky. Platí to o náboženstvích křesťanstva, když jdou národy do války? Bible říká, že Kristovi učedníci nebudou částí světa, a varuje, že kdokoli chce být přítelem světa, činí se nepřítelem Boha; ale církve křesťanstva a jejich členové jsou hluboce zapojeni do politických záležitostí národů (srov. Jak 4, 4). Dá se vzhledem k takovým faktům poctivě říci, že se skutečně drží Bible?

Jak docházejí Svědkové Jehovovi ke svému výkladu Bible?

Klíčovým činitelem je to, že Svědkové Jehovovi skutečně věří, že Bible je Boží slovo a že to, co obsahuje, slouží k našemu poučení (srov. 2 Tim 3, 16–17; Řím 15, 4; 1 Kor 10, 11). Neuchylují se tedy k filozofickým argumentům, aby se vyhnuli jasným biblickým prohlášením pravdy nebo aby ospravedlnili způsob života lidí, kteří opustili mravní normy Bible.

Při poukazech na smysl symbolického jazyka Bible nechávají Bibli, aby podala svůj vlastní výklad, a neuvádějí své teorie o jeho významu (srov. 1 Kor 2, 13). Náznaky toho, co by mohly znamenat některé symbolické výrazy, se obvykle najdou v jiných částech Bible.¹⁷⁶

Pokud jde o splňování proroctví, Svědkové Jehovovi uplatňují to, co řekl Ježíš o bdělosti vůči událostem, jež odpovídají předpovědím (srov. Lk 21, 29–31; srov. 2 Petr 1, 16–19). Svědomitě poukazují na tyto události a upozorňují na to, co Bible naznačuje o jejich významu.

Ježíš řekl, že bude mít na zemi „věrného a rozvážného otroka“ (své pomazané následovníky jako skupinu), jehož prostřednictvím bude opatřovat duchovní pokrm těm, kdo tvoří domácnost víry (srov. Mt 24, 45–47). Svědkové Jehovovi uznávají toto uspořádání. Obracejí se, jako křesťané v prvním století, na vedoucí sbor této třídy

¹⁷⁶ Viz například Zj 21, 1; pokud jde o význam „moře“, přečti si pak Iz 57, 20. K určení totožnosti „Beránka“ ze Zj 14, 1 se podívej do Jan 1, 29 a 1 Petr 1, 19.

„otroka“, aby řešil obtížné otázky ne na základě lidské moudrosti, ale tím, že čerpá ze své znalosti Božího slova a z Božího jednání s jeho služebníky a že využívá pomoci Božího ducha, o něhož se usilovně modlí (srov. Sk 15, 1–29; 16, 4–5).

Proč se během let učení Svědků Jehovových měnilo?

Bible ukazuje, že Jehova umožňuje svým služebníkům, aby porozuměli jeho předsevzetí postupně (srov. Př 4, 18; Jan 16, 12). Proto proroci, kteří byli Bohem inspirováni, aby napsali části Bible, nerozuměli všemu, co napsali (srov. Dan 12, 8–9; 1 Petr 1, 10–12). Apoštolové Ježíše Krista si uvědomovali, že ve své době mnohému nerozumějí (srov. Sk 1, 6–7; 1 Kor 13, 9–12). Bible ukazuje, že během „času konce“ velmi vzroste poznání pravdy (srov. Dan. 12, 4). Rostoucí poznání často vyžaduje poopravit názor. Svědkové Jehovovi jsou ochotni takové úpravy pokorně učinit.

Proč Svědkové Jehovovi kážou dům od domu?

Ježíš předpověděl pro naši dobu toto dílo: „Tato dobrá zpráva o království se bude kázat po celé obydlené zemi na svědectví všem národům; a potom přijde konec.“ Také poučil své následovníky: „Jděte. . . a čiňte učedníky z lidí všech národů“ (srov. Mt 24, 14; 28, 19).

Když Ježíš vyslal své první učedníky, nařídil jim, aby chodili do domovů lidí. (srov. Mt 10, 7, 11–13). Apoštol Pavel řekl o své službě: „Nezdržel [jsem se], abych vám nepověděl všechno, co je užitečné, a abych vás nevyučoval veřejně a dům od domu“ (srov. Sk 20, 20–21; Sk 5, 42).

Poselství, které oznamují Svědkové Jehovovi, se týká lidských životů; Svědkové Jehovovi se snaží, aby nikoho nevynechali (srov. Sof 2, 2–3). Pohnutkou jejich návštěv je láska – k Bohu, a také k bližnímu.

Na konferenci náboženských vůdců ve Španělsku byla pronesena poznámka: „Možná, že jsou [církve] příliš nedbalé právě vůči tomu, čím se Svědkové Jehovovi zabývají především – vůči navštěvování domácností, což patří k apoštolské metodologii

prvotní církve. Zatímco církve se v nemálo případech omezují na to, že stavějí chrámy, vyzvánějí zvony, aby přilákaly lidi, a kážou uvnitř svého místa uctívání, [Svědkové Jehovovi] se řídí apoštolskou taktikou, když chodí dům od domu a využívají každé příležitosti ke svědectví“ (El Catolicismo), Kolumbie, Bogotá 14. září 1975, s. 14.

Ale proč Svědkové Jehovovi navštěvují opětovně i domovy lidí, kteří jejich víru nesdílejí?

Své poselství druhým nevnučují. Ale vědí, že lidé se stěhují a že jejich poměry se mění. Dnes je snad někdo příliš zaměstnán, aby naslouchal; jindy si možná rád udělá čas. Jeden člen domácnosti snad nemá zájem, ale jiní možná ano. I sami lidé se mění; vážné životní problémy mohou oživit vědomí duchovních potřeb (srov. Iz 6, 8–11, 12).

Proč jsou Svědkové Jehovovi pronásledováni a proč se mluví proti nim?

Ježíš řekl: „Jestliže vás svět nenávidí, víte, že mě nenáviděl dříve, než nenáviděl vás. Kdybyste byli částí světa, svět by měl rád to, co je jeho vlastní. Protože však nejste částí světa, ale já jsem vás vyvolil ze světa, proto vás svět nenávidí“ (Jan 15, 18–19; viz také 1 Petr 4, 3–4). Bible ukazuje, že celý svět je pod Satanovou nadvládou; on je prvotním podněcovatelem pronásledování (srov. 1. Jan 5, 19; Zj 12, 17).

Ježíš také řekl svým učedníkům: „Budete předmětem nenávisti všech lidí kvůli mému jménu“ (Mk 13, 13). Slovo „jméno“ zde vyjadřuje, čím Ježíš oficiálně je: mesiášským Králem. Pronásledování přichází proto, že Svědkové Jehovovi staví jeho příkazy před příkazy kteréhokoli pozemského vládce.

Jestliže někdo řekne: „Proč se nepodílíte na činnostech, které pomáhají zlepšovat svět (společnost)?“

Mohl bys odpovědět: „Poměry ve společnosti jsou pro vás zřejmě důležité. Pro mne také. Mohu se zeptat, kterému problému by se podle vás měla věnovat prvořadá pozornost?“

Potom můžeš dodat: „Proč myslíte, že je právě toho tak zapotřebí? . . . Okamžitý zásah v té věci samozřejmě může být prospěšný, ale asi byste také rád viděl nějaké dlouhodobé zlepšení. Tak se na to díváme my, Svědkové Jehovovi.“ Vysvětli, jak lidem pomáháme, aby v životě uplatňovali biblické zásady, a tak se osobně dostali k tomu základnímu; také vysvětli, co vykoná Boží Království a proč natrvalo vyřeší problémy lidstva.

Nebo bys mohl říci: (Když se vyjádříš k některé myšlence z předchozí odpovědi.) „Někteří lidé přispívají ke zlepšení společnosti penězi; jiní dobrovolně nabízejí služby. Svědkové Jehovovi dělají obojí. Dovolíte, abych vám to vysvětlil?“

Potom můžeš dodat: „Chce-li být někdo Svědkem Jehovovým, musí svědomitě platit daně; to poskytuje vládě peníze na potřebné služby.“

Nebo také: „Děláme ještě víc, navštěvujeme lidi a nabízíme, že s nimi budeme zdarma studovat Bibli. Když se obeznámí s tím, co Bible říká, učí se uplatňovat biblické zásady a zvládat tak své problémy.“

Jiná možnost: „Jsem rád, že o tom mluvíte. Mnoho lidí se nikdy neptá, co vlastně Svědkové Jehovovi dělají pro společnost. Je přece víc než jeden způsob, jak nabídnout pomoc.“

Potom můžeš dodat: „Někteří lidé zřizují ústavy – nemocnice, domovy pro staré lidi, rehabilitační střediska pro narkomany a podobně. Jiní se mohou dobrovolně vydat za lidmi domů a nabídnout patřičnou pomoc podle svých schopností. To právě dělají Svědkové Jehovovi.“

Nebo také: „Vypozorovali jsme, že existuje něco, co může přetvořit náš celý pohled na život, a to je poznání, které předkládá Bible, poznání ohledně skutečného smyslu života a ohledně toho, co v sobě skrývá budoucnost.“

Další návrh: „Vážím si toho, že jste tu otázku vznesl. Rádi bychom viděli zlepšené poměry, vidíte? Mohu se vás zeptat, co si myslíte o tom, co pro to dělal sám Ježíš Kristus?“

Řekl byste, že způsob, jakým se snažil lidem pomoci, byl praktický? . . . Snažíme se řídit se jeho příkladem.“

Křesťané přece mají být svědky pro Ježíše, ne pro Jehovu?

Mohl bys odpovědět: „To je zajímavá myšlenka. A máte pravdu, že máme odpovědnost být svědky pro Ježíše. Proto se v našich publikacích zdůrazňuje Ježíšova úloha v Božím předsevzetí.“ (Snad budeš chtít jako důkaz použít některou nejnovější knihu nebo některý časopis.) „Ale tohle možná pro vás bude nová myšlenka. (použij Zj 1, 5). Pro koho byl Ježíš „věrným svědkem“? (Jan 5, 43; 17, 6) Nedal Ježíš příklad, který bychom měli napodobovat? Proč je tak důležité poznat jak Ježíše, tak jeho Otce?“ (srov. Jan 17, 3)

Příloha 2: Čemu věří Svědkové Jehovovi?¹⁷⁷

„Rádi bychom slyšeli tvé smýšlení, neboť je nám známo, že všude jsou proti této sektě“ (srov. Sk 28, 22). Tyto vedoucí osobnosti Říma v prvním století jsou výborným příkladem. Chtěly dostat informace přímo od pramene a ne od vnějších kritiků.

Podobně se i dnes často mluví proti Svědkům Jehovovým a bylo by chybné očekávat, že je možné dovědět se o nich pravdu z předpojatých pramenů. Rádi bychom vám tedy vysvětlili, co je základem naší víry.

Bible, Ježíš Kristus a Bůh

Věříme, že „celé Písmo je inspirováno Bohem a prospěšné“ (srov. 2 Tim 3, 16). A přestože někteří tvrdí, že nejsme skuteční křesťané, není to prostě pravda. Plně schvalujeme to, co o Ježíši Kristu dosvědčil apoštol Petr: „Pod nebem není žádné jiné jméno, jež bylo dáno mezi lidmi, kterým máme být zachráněni“ (srov. Sk 4, 12).

Ježíš však řekl, že je „Boží Syn“ a že „ho Otec vyslal“, a proto Svědkové Jehovovi věří, že Bůh je větší než Ježíš. (srov. Jan 10, 36; 6, 57) Sám Ježíš uznával: „Otec je větší než já“ (srov. Jan 14, 28; 8, 28). My tedy nevěříme, že Ježíš je roven svému Otci, jak to říká nauka o trojici. Naopak věříme, že ho Bůh stvořil a že je Bohu podřízený (srov. Kol 1, 15; 1 Kor 11, 3).

V češtině zní Boží jméno Jehova. Bible říká: „Ty, jehož jméno je Jehova, ty sám jsi nejvyšší nad celou zemí“ (srov. Žl 83, 18). Ježíš v souladu s tímto prohlášením kladl velký důraz na Boží jméno, když učil své následovníky, jak se mají modlit: „Náš Otče v nebesích, buď posvěceno tvé jméno.“ A sám se k Bohu modlil: „Zjevil jsem tvé jméno lidem, které jsi mi dal“ (srov. Mt 6, 9; Jan 17, 6).

Svědkové Jehovovi se domnívají, že by stejně jako Ježíš měli oznamovat Boží jméno i předsevzetí druhým lidem. Přijali jsme tedy jméno Svědkové Jehovovi, protože napodobujeme Ježíše, „věrného svědka“ (srov. Zj 1, 5; 3, 14). Iz 43, 10 tedy vhodně říká o Božím lidu: „Jste moji svědkové,“ je Jehovův výrok, „ano můj sluha, kterého jsem vyvolil.“ “

¹⁷⁷ Traktát *Čemu věří Svědkové Jehovovi*, 1993

Boží Království

Ježíš učil své následovníky, aby se modlili: „Přijď tvé království“, a toto Království bylo převládajícím námětem jeho učení. (srov. Mt 6, 10; Lk 4, 43) Svědkové Jehovovi věří, že toto Království je skutečná vláda, která bude vládnout z nebe na zem, a že Ježíš Kristus je jejím jmenovaným neviditelným králem. Bible říká: „Na jehož rameni spočine vláda . . . vladařství se rozšíří a pokoj bez konce . . .“ (srov. Iz 9, 6–7).

Ježíš Kristus však nebude sám králem Božího Království. Bude mít v nebesích mnoho spoluvládců. Apoštol Pavel napsal: „Jestliže vytrváme, budeme také spolu vládnout jako králové“ (srov. 2 Tim 2, 12). Bible ukazuje, že těch, kteří jsou křtěni do nebe, aby vládli s Kristem, je omezený počet „sto čtyřiceti čtyř tisíc, kteří byli koupeni ze země“ (srov. Zj 14, 1–3).

Každá vláda musí mít samozřejmě své poddané a Svědkové Jehovovi věří, že kromě těchto nebeských vládců dostanou ještě miliardy lidí věčný život. Země, která bude přeměněna v krásný ráj, bude nakonec naplněna těmito poddanými Božího Království, kteří si to zaslouží a kteří budou podřízeni panství Krista a jeho spoluvládců. Svědkové Jehovovi jsou tedy pevně přesvědčeni, že Země nebude nikdy zničena a že se splní biblický slib: „Spravedliví budou vlastnit zemi a budou v ní přebývat navždy“ (srov. Žl 37, 29; 104, 5).

Jak ale přijde Boží Království? Tím, že se všichni lidé dobrovolně podřídí Boží vládě? Bible naopak realisticky ukazuje, že blížící se království si vyžádá přímý Boží zásah do záležitostí na zemi: „Nebeský Bůh zřídí království, které nikdy nebude zničeno. A království . . . rozdrtí a ukončí všechna tato království a samo bude stát na neurčité časy“ (srov. Dan 2, 44).

Kdy přijde Boží Království? Na základě biblických proroctví, která se nyní splňují, Svědkové Jehovovi věří, že přijde velice brzy. Zveme vás, abyste uvažovali o některých proroctvích, která předpovídají rysy „posledních dnů“ tohoto ničemného systému věcí. Jsou zaznamenány u Mt 24, 3–14; Lk 21, 7–13, 25–31 a ve 2 Tim 3, 1–5.

„Milujeme Jehovu, svého Boha, svým celým srdcem, svou celou duší, svou celou myslí a svou celou silou“, a proto jsme nerozděleni bez ohledu na národ, rasu nebo společenské postavení (srov. Mk 12, 30–31). Široko daleko je patrná láska, která se projevuje mezi našimi křesťanskými bratry ve všech národech (srov. Jan 13, 35; 1 Jan 3, 10–12). Proto také zachováváme neutrální postoj k politickým záležitostem těchto

národů. Snažíme se být jako Ježíšovi raní učedníci, o nichž on řekl: „Nejsou částí světa, stejně jako já nejsem částí světa“ (Jan 17, 16). Věříme, že k tomu, abychom zůstali odděleni od světa, patří i vyhýbat se v dnešní době běžnému nemravnému jednání, které zahrnuje lež, krádež, smilstvo, cizoložství, homosexualitu, zneužívání krve, modlářství a další věci, které Bible odsuzuje (srov. 1 Kor 6, 9–11; Ef 5, 3–5; Sk 15, 28–29).

Naděje do budoucnosti

Svědkové Jehovovi věří, že všechno nekončí naším nynějším životem v tomto světě. Věříme, že Jehova poslal Krista na zem, aby prolil svou krev jako výkupné. Lidstvo tak může mít spravedlivé postavení před Bohem a získat věčný život v novém systému věcí. Jeden Ježíšův apoštol řekl: „Byli jsme nyní prohlášeni za spravedlivé jeho krví“ (srov. Řím 5, 9; Mt 20, 28). Svědkové Jehovovi jsou hluboce vděční Bohu a jeho Synu za toto opatření výkupného, které dává možnost budoucího života.

Svědkové Jehovovi plně důvěřují v budoucí život na základě vzkříšení z mrtvých pod Božím královstvím. Podle toho, co učí Bible, věříme, že člověk při smrti přestává existovat, že „v ten den opravdu mizí jeho myšlenky“ (srov. Žl 146, 3–4; Ez 18, 4; Kaz 9, 5). Ano, pro mrtvé je budoucí život skutečností proto, že je Bůh uchovává v paměti až do vzkříšení (srov. Jan 5, 28–29).

Svědkové Jehovovi však jsou přesvědčeni, že mnozí nyní žijící lidé přežijí období, kdy Boží Království skoncuje se všemi současnými vládami, a stejně jako Noe a jeho rodina přežili potopu, budou žít navždy na očištěné zemi (srov. Mt 24, 36–39; 2 Petr 3, 5–7, 13). My ale věříme, že přežití závisí na tom, jak bude každý jednat odpovídat Jehovovým požadavkům, a to podle slov Bible: „Svět pomíjí . . . ale ten, kdo činí Boží vůli, zůstává navždy“ (srov. 1. Jan 2, 17; Žl 37, 11; Zj 7, 9, 13–15; 21, 1–5).

Nemůžeme zde ovšem vypsát všechno, čemu věří Svědkové Jehovovi, ale nabízíme vám možnost získat další informace.

Pokud není uvedeno jinak, jsou biblické citáty převzaty z „Překlada nového světa Svatých písem“.

Příloha 3: Nejrozšířenější literatura Svědků Jehovových

„Celé Písmo je inspirováno Bohem a prospěšné“ (1992)
„Pohled, činím všechny věci nové“ (1995)
Bible – Slovo Boží, nebo lidské? (1995)
Boží jméno, které přetrvá navždy (1992)
Boží vedení – Naše cesta k ráji (1999)
Bude někdy svět bez válek? (1993)
Cesta k pravému štěstí (1991)
Co je smyslem života? – Jak to můžeme zjistit? (1994)
Co od nás Bůh vyžaduje? (1996)
Co se dozvídáme od Velkého učitele (2003)
Co se s námi stane, když zemřeme? (1998)
Duchové mrtvých – Mohou vám pomoci, nebo ublížit? Existují skutečně? (1991)
Existuje Stvořitel, který se o vás stará? (1998)
Hlubší pochopení Písma (Svazek 1) (1998)
Hlubší pochopení Písma (Svazek 2) (1998)
Izajášovo proroctví – Světlo pro celé lidstvo (I) (2000)
Izajášovo proroctví – Světlo pro celé lidstvo (II) (2001)
Jak může krev zachránit náš život? (1990)
Jak vznikl život? – Evolucí, nebo stvořením? (1991)
Kalendář Svědků Jehovových
Když zemře někdo z vašich milovaných (2001)
Kniha pro všechny lidi (1997)
Lidstvo hledá Boha (1992)
Měl bys věřit v trojici? (1990)
Moje kniha biblických příběhů (1991)
Můžeš žít navždy v pozemském ráji (1990)
Můžete být Božím přítelem (2000)
Naslouchat velkému Učiteli (1992)
Naše služba Království

Navždy se těšte ze života na zemi! (1996)
Největší člověk, který kdy žil (1993)
Organizování, abychom dovršili svou službu (1991)
Otázky mladých lidí – Praktické odpovědi (1991)
Pohleďte na tu dobrou zemi (2003)
Poznání, které vede k věčnému životu (1995)
Probud'te se!
Přiblížte se k Jehovovi (2002)
Příručka pro školu teokratické služby (1993)
Ročenka Svědků Jehovových
Rozmluvy z Písem (1993)
Sjednocení v uctívání jediného pravého Boha (1991)
Skutečně se Bůh o nás stará? (1995)
Strážná věž
Svaté Písmo – Překlad nového světa (revidovaný) (1997)
Svaté Písmo – Překlad nového světa (se studijními poznámkami) (2000)
Svědkové Jehovovi – Hlasatelé Božího Království (1993)
Svědkové Jehovovi – Kdo jsou? Čemu věří? (2000)
Svědkové Jehovovi a škola (1992)
Svědkové Jehovovi a vzdělání (1995)
Svědkové Jehovovi sjednoceně činí Boží vůli a celém světě (1995)
Tajemství rodinného štěstí (1996)
Uctívejme jediného pravého Boha (2002)
Úplná konkordance (1999)
Uspokojující život – Jak ho dosáhnout? (2001)
Věnujte pozornost Danielovu proroctví! (1999)
Vláda, díky které nastane ráj (1996)
Vytvářet šťastný rodinný život (1991)
Využívej vzdělávání v teokratické škole (2002)
Zjevení – Jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo! (1991)